

Udskriftsdato: 15. december 2025

VEJ nr 66 af 17/08/2009 (Historisk)

Vejledning om rådighed og sanktioner for personer der ansøger om eller modtager kontanthjælp eller starthjælp

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejdsdirektoratet, j.nr. 09-22-0014

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 34 af 28/04/2010

Vejledning om rådighed og sanktioner for personer der ansøger om eller modtager kontanthjælp eller starthjælp

Indledning

I denne vejledning gøres mere generelt rede for regler og praksis vedrørende rådighed og sanktioner for personer, der ansøger om eller modtager kontant- eller starthjælp. Vejledningen knytter sig til bekendtgørelse nr. 781 af 17. august 2009 (omtales herefter som bekendtgørelsen) om rådighed for personer, der ansøger om eller modtager kontant- eller starthjælp alene på grund af ledighed, lov om aktiv socialpolitik (omtales herefter som loven) som også gælder for personer, der ansøger om eller modtager kontant- eller starthjælp på grund af problemer ud over ledighed, samt reglerne i lovens §§ 35-41 om sanktioner ved manglende udnyttelse af arbejdsmulighederne m.v.

Vejledningen har følgende indhold:

- 1) Retssikkerhedsloven, forvaltningsloven, offentlighedsloven samt almindelige principper for god forvaltningsskik
- 2) Når andre aktører løser opgaver for kommunerne
- 3) Bekendtgørelse om rådighed for personer som ansøger om eller modtager kontant- eller starthjælp alene på grund af ledighed
- 4) Rådighedsregler for kontant- eller starthjælpsmodtagere med problemer ud over ledighed
- 5) Sanktionsregler
- 6) Ikrafttræden

1. Retssikkerhedsloven, forvaltningsloven, offentlighedsloven samt almindelige principper for god forvaltningsskik

Kommunen er i sin administration underlagt retssikkerhedslovens regler. Det er kommunen, som har ansvaret for, at sagerne oplyses i tilstrækkeligt omfang, inden kommunen træffer afgørelse (officialprincipet), jf. § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det er således kommunens ansvar at fremskaffe de fornødne oplysninger og at sørge for, at alle relevante forhold er belyst ved det foreliggende materiale, og at oplysningerne er pålidelige. Kommunen er desuden forpligtet til at yde borgeren en helhedsorienteret vejledning, jf. §§ 5 og 6 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Kommunen skal endvidere efter retssikkerhedslovens § 12 skriftligt give borgeren besked om konsekvenserne, hvis borgeren ikke medvirker til sagens oplysning samt om, hvilke ændringer, der kan have betydning for hjælpen, og som borgeren derfor er forpligtet til at oplyse om. Dette indebærer bl.a., at kommunen skal vejlede borgeren om de rettigheder og pligter, der følger af lov om aktiv socialpolitik §§ 8 a, 13 eller 13 a, samt om hvilke konsekvenser, det har for borgeren, hvis vedkommende ikke overholder disse pligter. Kommunen skal give borgeren denne vejledning, når borgeren ansøger om kontant- eller starthjælp. Orienteringen bør gentages med rimelige intervaller fx ved de lovpligtige jobsamtaler, hvis der er behov for dette. Orienteringen skal tilpasses den enkelte borgers situation.

Ud over den generelle vejledningspligt er det nu fastsat i lovens § 35, stk. 1, at fradrag i, eller nedsættelse eller ophør af hjælpen er betinget af, at kommunen i forbindelse med henvisningen til arbejde, indkaldelsen til samtale m.v., skriftligt har informeret personen om konsekvensen for hjælpen, hvis personen uden rimelig grund afslår arbejdet, afviser eller udebliver fra tilbuddet, ikke møder til samtalen m.v., samt om, hvilke skridt en person, der afslår m.v., skal tage for igen at blive berettiget til hjælp. Dette hænger sammen med, at en sanktion på grund af manglende overholdelse af rådighedsreglerne kan have stor betydning for en kontant- eller starthjælpsmodtagers økonomiske situation, herunder for den pågældendes families situation. Navnlig ved periodesanktioner, hvor der kan ske fradrag i hjælpen i en

periode svarende til længden af den tid, der går, fra personen har undladt at foretage en bestemt handling, og indtil personen retter op på denne undladelse, er det af stor betydning, at personen er oplyst om, hvad det er for en handling, der kræves, hvad der sker, hvis han eller hun ikke gør som ønsket, og hvordan personen kan rette op på situationen og igen blive berettiget til hjælp.

Kommunen skal i øvrigt i sin administration følge forvaltningslovens almindelige regler om bl.a. partshøring, begrundelse og klagevejledning. Reglerne om partshøring har sammenhæng med officialprincippet, idet partshøringspligten skal medvirke til at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, inden kommunen træffer afgørelse. Partshøringen er en retssikkerhedsgaranti.

Reglerne om partshøring indebærer, at kommunen – inden den træffer afgørelse i en sag – skal sikre sig, at borgeren har haft lejlighed til at udtale sig om de faktiske omstændigheder, som kommunen agter at lægge til grund ved afgørelsen, og som borgeren ikke i forvejen må antages at være bekendt med. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne er til ugunst for den pågældende og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse, eller borgeren ikke er bekendt med, at kommunen er i besiddelse af de pågældende oplysninger.

Det forhold, at en borger kender til en ugunstig oplysning af væsentlig betydning for sagens bedømmelse, fritager ikke kommunen fra at partshøre, hvis borgeren ikke er bekendt med, at oplysningen vil blive brugt i den aktuelle sammenhæng, fx i forbindelse med en afgørelse om rådighed og sanktion. Derimod medfører det forhold, at kommunen fx som kontrol uden borgernes viden har indhentet oplysninger, der alene bekræfter eller i hvert fald ikke til skade for borgeren afkræfter oplysninger, som borgeren har meddelt kommunen, ikke pligt til partshøring.

Høringen af borgeren skal ske, inden kommunen træffer afgørelse. Forvaltningsloven indeholder ingen formkrav til selve høringsproceduren, dog skal det ske i en form og med en frist, der stemmer overens med formålet med partshøringen. Hvis kommunen partshører mundtligt, skal kommunen gøre notat om partshøringen, jf. § 6 i offentlighedsloven. Ofte vil det dog være hensigtsmæssigt, at partshøringen sker skriftligt.

Kommunen skal således i sin administration være opmærksom på § 6 i offentlighedsloven om notatpligt, der betyder, at kommunen er forpligtet til at notere oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, ned på sagen. Notatpligten gælder såvel bebyrdende som ikke-bebyrdende afgørelser. Ankestyrelsen har i Principafgørelse F-3-03 fundet, at nævnets afgørelse var ugyldig som følge af undladelsen af at notere de indhentede oplysninger ned og undladelsen af at partshøre, før der blev truffet afgørelse. Sagen blev hjemvist til fornyet behandling.

Dokumentation på sagen for kommunens vurdering af, om betingelserne for at yde hjælp (fortsat) er opfyldt, har også betydning for kommunens ret til refusion, jf. bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på bl.a. Beskæftigelsesministeriets område og bekendtgørelse nr. 1404 af 13. december 2006 om tilsyn med kommunernes administration af reglerne om rådighed, konsekvenser og sanktioner for personer, der søger om eller får hjælp alene på grund af ledighed.

Når kommunen har truffet afgørelse i sagen, har kommunen ansvaret for, at afgørelsen meddeles direkte til parten. At kommunen bekendtgør afgørelsen overfor parten anses for en garantiforskrift i forvaltningsretslig henseende.

Der stilles i forvaltningsloven ingen krav til, om afgørelsen meddeles skriftligt eller mundtligt. Det følger dog af god forvaltningsskik, at skriftlige henvendelser besvares skriftligt, medmindre parten accepterer en mundtlig afgørelse. Endvidere følger det af god forvaltningsskik, at særlig indgribende eller bebyrdende afgørelser bør meddeles skriftligt, at der gives en fyldestgørende begrundelse og henvises til den præcise lovhjemmel, som afgørelsen træffes på baggrund af, og at afgørelsen afslutningsvis ledsages af en klagevejledning.

Ved klager gælder de almindelige regler om klage over en kommunes afgørelser, som er fastsat i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Afgørelser, der træffes efter bekendtgørelsen, kan indbringes for beskæftigelsesankenævnet, jf. § 60, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Kommunens beslutning om fx at iværksætte en arbejdsprøvning eller om matchkategorisering vil ikke skulle betragtes som en afgørelse i forvaltningsretlig henseende, men er derimod en beslutning, som træffes af kommunen som led i sagsbehandlingen, der senere kan føre til en afgørelse. I forbindelse med en eventuel klage over afgørelsen vil ankeinstansen også kunne efterprøve procesbeslutningen om fx matchkategorisering.

Om de forvaltningsretlige regler og krav til sagsbehandlingen henvises i øvrigt til Socialministeriets vejledning nr. 73 af 3. oktober 2006 om retssikkerhed og administration på det sociale område (kan findes på www.retsinfo.dk).

2. Når andre aktører løser opgaver for kommunen

I lov om en aktiv beskæftigelsesindsats er det udtrykkeligt fastsat, at anden aktør kan forpligte personen på samme måde som jobcenteret til at møde til samtaler og deltage i aktiviteter og tilbud efter kapitel 10-12 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Anden aktør skal underrette kommunen, hvis personen udebliver fra samtaler eller aktiviteter. Når kommunen indgår aftaler med anden aktør, skal kommunen sikre sig, at det udtrykkeligt fremgår af aftalen, hvornår og hvordan anden aktør skal underrette kommunen om udeblivelser fra tilbud eller samtaler.

Anden aktørs underretninger indgår som en del af det grundlag, som kommunen anvender, når den træffer afgørelser om eventuelle ydelsesmæssige konsekvenser, idet det altid er kommunen, der træffer disse afgørelser. Det kan således ikke overlades til andre aktører at træffe afgørelse om ydelsen. Dette fremgår udtrykkeligt af sanktionsbestemmelsen i lovens § 37, stk. 2, for så vidt angår udeblivelse fra jobsamtaler og cv-samtaler hos anden aktør, men gælder også ved manglende overholdelse af andre rådighedspligter.

3. Bekendtgørelse om rådighed for personer der ansøger om eller modtager kontant- eller starthjælp alene på grund af ledighed

Kapitel 1

Område og begreber

§ 1. Denne bekendtgørelse omfatter personer, der ansøger om eller modtager hjælp, herunder supplerende hjælp til forsørgelse, efter lovens § 11 (kontanthjælp, starthjælp og tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats), og ansøger om eller modtager hjælpen alene på grund af ledighed.

Det følger af lovens § 8 a og § 13 b, at kommunen skal vurdere, om en person ansøger om eller modtager hjælp alene på grund af ledighed og derfor skal tilmeldes som arbejdssøgende i jobcenteret, jf. også lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 11, stk. 3.

Hjælp efter lovens § 11 omfatter kontanthjælp, starthjælp og tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, dvs. at en person, der deltager i et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, stadigvæk skal opfylde rådighedsbetingelserne, fx være tilmeldt som arbejdssøgende i jobcenteret og stå til rådighed for et tilbud om ordinært arbejde. Kommunen kan dog fravige kravet om, at personen skal være aktivt

jobsøgende samt om, at personen skal stå til rådighed for arbejde, som personen er henvist til, hvis kommunen skønner, at tilbuddet medvirker til, at personen kan opnå fast beskæftigelse, herunder når personen deltager i et særligt målrettet uddannelsesforløb. Der henvises til bemærkningerne til § 5 og § 11.

§ 2. Bekendtgørelsen omfatter også en persons ægtefælle, medmindre

1) ægtefællen har ansøgt om eller modtager hjælp på grund af problemer udover ledighed,

2) ægtefællen er under uddannelse eller modtager en offentlig forsørgelsesydelse, som ikke er betinget af, at modtageren står til rådighed for arbejdsmarkedet,

3) ægtefællen har valgt ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder, jf. lovens § 13, stk. 7, eller

4) ægtefællen anses for ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder, fordi den pågældende ikke har dokumenteret, at han eller hun har opfyldt kravet om ordinært og ustyttet arbejde inden for de seneste 24 kalendermåneder, og der alene beregnes hjælp til personen, jf. lovens § 13, stk. 8-14, og lovens § 26, stk. 5-8.

Stk. 2. Kravet om frigørelsesattest, jf. § 13, gælder dog ikke for en deltidsarbejdende ægtefælle, hvis dennes månedlige indtægt svarer til eller er højere end det beløb, den pågældende ville kunne få i hjælp efter lovens § 11.

I overensstemmelse med det almindelige princip om ægtefælleafhængighed i loven, slås det i § 2 fast, at bekendtgørelsens regler også gælder en ansøgers ægtefælle, medmindre ægtefællen er omfattet af undtagelserne i stk. 1, nr.1-4. Dette indebærer bl.a., at fx en deltidsarbejdende ægtefælle også skal overholde bekendtgørelsens regler om tilmelding som arbejdssøgende i jobcenteret, aktiv arbejdssøgning, indlæggelse af cv osv. Vedr. reglen i stk. 2, om undtagelse fra kravet om frigørelsesattest for en deltidsarbejdende ægtefælle i visse situationer, henvises til vejledningen til § 13.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse A-16-08 fundet, at ægtefællers gensidige forsørgelsespligt først ophørte ved separation eller skilsmisse. Ægteskabets retsvirkninger bestod således, indtil den kompetente myndighed formelt havde opløst det. Der blev lagt vægt på, at det var en betingelse for at få kontanthjælp, at ansøgeren og ægtefællen ikke havde et rimeligt tilbud om arbejde, og at de aktivt søgte at udnytte deres arbejdsmuligheder. Der var derfor ikke hjemmel i loven til at kunne lægge den ene ægtefælles forhold til grund.

I de tilfælde, hvor den ene ægtefælle er indsat i fængsel eller arresthus, gælder princippet om, at begge ægtefæller skal stå til rådighed, ikke. Der henvises til Socialministeriets bekendtgørelse nr. 559 af 21. juni

2000 om kontanthjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus (bekendtgørelsen kan findes på www.retsinfo.dk).

Ligeledes gælder princippet om, at begge ægtefæller skal stå til rådighed ikke i de tilfælde, hvor personen (en udlænding) er omfattet af § 6, stk. 1, i lovebekendtgørelse nr. 4 af 5. januar 2006 (repatrieringsloven). Ifølge denne bestemmelse kan kommunalbestyrelsen efter ansøgning give tilladelse til, at en udlænding modtager hjælp til forsørgelse efter reglerne i lov om aktiv socialpolitik, hvis den pågældende deltager i praktik eller uddannelsesforløb eller i rekognosceringsrejser til hjemlandet eller det tidligere opholdsland med henblik på senere at træffe beslutning om repatriering (loven kan findes på www.retsinfo.dk).

§ 3. Ved »rådighed« forstår i denne bekendtgørelse, at en person søger at udnytte sine arbejdsmuligheder bl.a. ved aktivt at søge arbejde og ved at tage imod tilbud om arbejde, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning.

Stk. 2. Ved »kontaktforløb« forstår et individuelt og fleksibelt forløb, som tilrettelægges og gennemføres med henblik på, at personen hurtigst muligt opnår ordinær beskæftigelse, jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 3. Ved »cv« forstår de oplysninger om arbejdssøgendes arbejds- og uddannelsesmæssige baggrund, kvalifikationer og øvrige forhold af betydning for jobcenterets bistand med at finde arbejde, som skal indlægges i Beskæftigelsesministeriets database (Jobnet), jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Bestemmelsen uddyber og beskriver nogle af de begreber, der anvendes i bekendtgørelsen, og som følger af de pligter, der fremgår af loven.

Beskæftigelsesministeriets database (Jobnet) findes på hjemmesiden www.jobnet.dk.

Kapitel 2

Generelle rådighedsbetingelser

Kapitel 2 i bekendtgørelsen beskriver, hvilke generelle betingelser, der skal være opfyldt for, at en person, der ansøger om eller modtager hjælpen alene på grund af ledighed, kan anses for at stå til rådighed. Kommunen skal løbende sikre sig, at betingelserne er opfyldt.

At stå til rådighed er én af flere betingelser, der skal være opfyldt, for at en person og dennes ægtefælle kan få hjælp. Kommunen skal løbende sikre sig, at også de øvrige betingelser for at udbetale hjælp er opfyldt, jf. lovens § 10, stk. 1. Fx betingelserne om ophold i Danmark, om ikke at deltage i uddannelse og om ikke at kunne dække sit forsørgelsesbehov gennem andre ydelser, formue eller indtægter mv.

§ 4. En person, jf. § 1, kan kun få hjælp efter lovens § 11, hvis den pågældende står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Ved hjælp efter § 11 i loven forstås hjælp i form af kontanthjælp, starthjælp og tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

En person, der har selvstændig virksomhed, og som ikke er ramt af en social begivenhed (fx sygdom, arbejdsløshed eller samlivssophør) anses ikke for at stå til rådighed, og kan ikke få hjælp til at understøtte en selvstændig virksomhed, der giver underskud, eller som ikke i tilstrækkelig grad bidrager til et forsørgelsesgrundlag.

Hvis en kontanthjælpsansøgers ægtefælle har selvstændig virksomhed, vil ægtefællen efter omstændighederne kunne anses for at udnytte sine arbejdsmuligheder, hvis ægtefællens indtægt efter en samlet konkret vurdering i væsentligt omfang må anses for at bidrage til familiens forsørgelse.

Efter Ankestyrelsens praksis, jf. Principafgørelse A-2-02 er nogle af de forhold, der kan lægges vægt på ved vurderingen af, om en selvstændig erhvervsdrivende ægtefælle har udnyttet sine arbejdsmuligheder, følgende:

- 1) hvor lang tid virksomheden har bestået
- 2) hvilken indtægt virksomheden hidtil har afkastet
- 3) hvor stor en formue, der er bundet i virksomhedens driftsmidler
- 4) om indtægten er sæsonbestemt eller afhængig af vejrforholdene
- 5) hvilke konkrete fremtidsudsigter der er, for at virksomheden kan komme til at tjene eller bidrage til familiens forsørgelse
- 6) hvilke ordrer, der er tilgået virksomheden, og hvornår disse vil afkaste indtægter.

Ankestyrelsen har desuden i Principafgørelse A-1-03 slået fast, at kontanthjælpsniveauet ikke alene kunne anvendes som en fast grænse for, hvornår en selvstændig erhvervsdrivende ikke længere kunne anses for at udnytte sine arbejdsmuligheder.

En person, der udfører frivilligt arbejde, kan modtage kontanthjælp, hvis deltagelsen i det frivillige arbejde ikke er til hinder for, at personen kan opfylde den generelle forpligtelse til at stå til rådighed. Der skal desuden være tale om arbejde, der ikke sædvanligvis kan udbydes som lønnet arbejde. Det vil afhænge af kommunens konkrete vurdering, om personen kan opfylde sin rådighedsforpligtelse samtidig med udførelsen af det frivillige arbejde.

§ 5. En person, der har ansøgt om eller modtager hjælp alene på grund af ledighed, skal for at stå til rådighed tilmelde sig som arbejdssøgende i jobcenteret, og kommunen skal sørge for, at det sker, jf. kapitel 5 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Sik. 2. Personen skal løbende bekræfte sin tilmelding som arbejdssøgende i jobcenteret efter de regler, der er fastsat herom i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og regler fastsat i medfør heraf.

En person tilmeldes som arbejdssøgende i jobcenteret i overensstemmelse med reglerne herom i Arbejdsmarkedsstyrelsens bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats, dvs. ved personligt fremmøde i jobcenteret, og kommunen skal sørge for, at det sker.

Personen skal hver 7. dag bekræfte tilmeldingen som arbejdssøgende. Bekræftelsen skal foretages af personen selv via Jobnet.

§ 6. En person skal hurtigst muligt og senest 3 uger efter tilmeldingen som arbejdssøgende i jobcenteret sørge for at lægge et cv ind i Jobnet for at stå til rådighed. Personen skal løbende ajourføre oplysningerne i Jobnet efter de regler, der er fastsat herom i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Hvis der foreligger oplysninger fra en tidligere tilmelding som arbejdssøgende (cv), skal oplysningerne straks på ny gøres tilgængelige, hvis personen igen bliver tilmeldt som arbejdssøgende.

Betingelsen om, at en person senest 3 uger efter sin tilmelding som arbejdssøgende skal lægge sit cv ind i Jobnet, fremgår af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, § 13, stk. 2. Hvis der foreligger oplysninger fra en tidligere tilmelding som arbejdssøgende (cv), skal oplysningerne straks på ny gøres tilgængelige, hvis personen igen bliver tilmeldt som arbejdssøgende.

Det er en del af rådighedsforpligtelsen, at cv'et indlægges i Jobnet inden for fristen.

Personen skal ajourføre oplysningerne i cv'et, fx hvis personen har haft beskæftigelse eller deltaget i tilbud eller uddannelse, som øger mulighederne for at få beskæftigelse.

Betingelserne om, at oplysningerne i cv'et skal være fyldestgørende, korrekte og tilgængelige, fremgår af Arbejdsmarkedsstyrelsens bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats. Efter indlæggelse eller ajourføring mv. af cv'et skal personen sikre sig, at cv'et ikke er mangelfuldt, og at oplysningerne i cv'et er korrekte.

Bliver kommunen bekendt med, at en persons cv ikke er tilgængeligt, skal kommunen foretage en rådighedsvurdering, jf. § 16.

§ 7. En person skal kunne og ville overtage arbejde med dags varsel.

Stk. 2. En person skal kunne overtage arbejde ved arbejdstids begyndelse dagen efter, at personen er henvist til arbejdet af jobcenteret eller anden aktør, medmindre personen henvises til arbejdet med tiltrædelse samme dag.

<i>Stk. 3. Personen skal kunne og ville møde til samtaler, tilbud mv., jf. § 11, stk. 1, og § 12, stk. 1, dagen efter, at personen har modtaget indkaldelse hertil fra jobcenteret eller anden aktør.</i>
--

1-dages-fristen gives for, at personen får tid til at indrette sig på at skulle i arbejde, til samtale, møde i tilbud mv.

Jobcenteret eller anden aktør kan dog henvise til arbejde med en kortere frist, hvis arbejdet skal tiltrædes samme dag. Det forudsætter, at jobcenteret eller anden aktør på forhånd har orienteret personen om, at der kan henvises med en kortere frist.

Kendskab til daglig post

I betingelsen om at kunne overtage arbejde med dags varsel ligger bl.a., at en person skal gøre sig bekendt med sin daglige post. Personen skal enten selv vente på den daglige post eller på anden vis sikre sig kendskab til posten.

Det er en persons eget ansvar at modtage posten, så længe personen ikke har meddelt sin aktuelle opholdsadresse til kommunen eller anden aktør. Medmindre kommunen i forbindelse med sin vejledning har givet personen udtrykkeligt besked om, til hvem meddelelse om adresseændring skal gives, kan personen vælge, til hvem af de nævnte (kommunen eller anden aktør) meddelelsen gives.

Eksempler:

En person ser ikke et brev fra kommunen eller anden aktør om fx en jobsamtale, fordi personen opholder sig på en anden adresse end den, personen har meddelt til kommunen eller anden aktør. Personen bærer selv ansvaret for sin manglende viden om brevet, herunder konsekvenserne af en udeblivelse.

En person har aftalt med en anden person, at denne ser efter posten, mens den pågældende opholder sig på en anden adresse end den, der er meddelt til kommunen eller anden aktør. Personen bærer selv ansvaret for sin manglende viden om et brev fra kommunen eller anden aktør, herunder konsekvenserne af en udeblivelse, selv om den manglende viden skyldes den anden person, fx fordi denne har glemt at se efter posten.

En person har fået sin post omadresseret på posthuset i en periode, hvor den pågældende opholder sig på en anden adresse end den, der er meddelt til kommunen eller anden aktør. Personen bærer selv ansvaret for sin manglende viden om et brev, herunder konsekvenserne af en udeblivelse, selv om denne fx skyldes, at brevet er forsinket på grund af omadresseringen.

En person ser ikke et brev fra kommunen eller anden aktør, fordi den pågældende er flyttet til en anden adresse og ikke har meddelt adresseændring til kommunen, folkeregisteret eller anden aktør. Også i det tilfælde bærer personen selv ansvaret for sin manglende viden om brevet, herunder konsekvenserne af en udeblivelse.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse A-24-08 fundet, at det var kontanthjælpsmodtagerens eget ansvar at kunne gøre sig bekendt med sin daglige post, og at forholdene var således, at posten kunne afleveres. I det konkrete tilfælde havde modtageren af hjælp i perioden omkring kommunens afsendelse af indkaldelse til jobsamtale ikke haft et navn på døren, hvilket bevirkede, at postomdeleren måtte returnere brevet til afsenderen (kommunen). Det betød, at den pågældende ansås for at være udeblevet fra samtalen uden rimelig grund.

§ 8. En person skal kunne overtage rimeligt arbejde med op til fuld sædvanlig arbejdstid.

Stk. 2. Rimeligt arbejde er alt arbejde, som den pågældende skønnes at kunne klare.

Det er kommunen, der vurderer, om et tilbud om arbejde er rimeligt. Vurderingen sker bl.a. ud fra, hvad personen skønnes at kunne klare.

Med lov nr. 512 af 6. juni 2007 om røgfri miljøer er det ikke længere tilladt at ryge indendørs på arbejdspladser, restauranter osv. Små værtshuse mv. er ifølge loven dog undtaget fra rygeforbudet. Et tilbud om arbejde på små værtshuse mv., hvor det er blevet besluttet, at der fortsat frit må ryges, kan ikke anses som et rimeligt tilbud om arbejde. Dette indebærer, at en person har en rimelig grund til at afslå eller ophøre i et arbejde, hvor det er blevet besluttet, at der frit må ryges.

En person kan ikke afslå at tage imod et arbejde med begrundelser som fx,

- at lønnen er for lav i forhold til, hvad personen tidligere tjente,
- at arbejdsgiveren ikke har indgået overenskomst, eller
- at jobbet, som personen i øvrigt kan klare, ligger uden for den pågældendes arbejdsfelt i forhold til tidligere arbejde, uddannelse eller lignende.

Der kan være forhold ved arbejdet eller hos en person, som kan bevirke, at arbejdet i forhold til personen ikke er rimeligt. Fx kan arbejdet forudsætte fysiske kræfter, som den pågældende utvivlsomt ikke har.

En person skal give kommunen eller anden aktør besked om, at personen ikke kan arbejde på visse tider af døgnet, fordi den pågældende ikke kan få passet sine børn. Hvis personen senere får pasningsmulighed, skal der gives besked herom til jobcenteret eller anden aktør. Se endvidere vejledningen til § 15, stk. 1, nr. 5.

Personen skal som udgangspunkt kunne overtage rimeligt arbejde med op til fuld sædvanlig arbejdstid. Heri ligger, at personen ikke må indrette sig på kun at arbejde på nedsat tid, ligesom personen må være indstillet på at overtage arbejde på op til fuld tid. Heri ligger også, at personen som hovedregel ikke faktisk eller retligt må være forhindret i at kunne overtage arbejde med op til fuld sædvanlig arbejdstid. Se også vejledningen til kapitel 3 om frigørelsesattester.

§ 9. En person skal som udgangspunkt kunne overtage arbejde med en samlet daglig transporttid fra bopæl til arbejdssted på op til 3 timer med offentlige transportmidler. Efter 3 måneders sammenlagt ledighed skal personen kunne overtage arbejde med en samlet daglig transporttid på mere end 3 timer med offentlige transportmidler. I særlige tilfælde skal personen dog kunne overtage arbejde med en samlet daglig transporttid fra bopæl til arbejdssted på op til 4 timer med offentlige transportmidler.

Stk. 2. Hvis personen bor i et område, hvor det er nødvendigt med længere transporttid

end sædvanligt, må den pågældende acceptere denne transporttid.

Stk. 3. En person, der er mellem- eller højtuddannet, skal uanset daglig transporttid kunne overtage arbejde, hvis det er nødvendigt for at få ledige stillinger besat med kvalificeret arbejdskraft.

Hovedreglen er, at en person må acceptere op til 3 timers daglig transporttid. I opgørelsen af transporttiden indgår al den tid, en person bruger fra bopælen forlades, og til personen igen er hjemme, herunder også ventetid ved fx togskifte.

I særlige tilfælde må personen dog acceptere op til 4 timers daglig transporttid. De særlige tilfælde kan bl.a. være, hvis der i en region opstår mangel på arbejdskraft til arbejde, som personen skønnes at kunne klare, og arbejdet ikke i nær fremtid anses at kunne dækkes af lokal arbejdskraft (flaskehalssituationer).

For mellem- og højtuddannede er der en særlig pligt til udvidet geografisk mobilitet. Mellem- og højtuddannede er personer, som har en uddannelse på niveau 6 eller derover i Dansk Uddannelses-Nomenklatur (DUN, der kan ses på Danmarks Statistiks hjemmeside www.dst.dk).

Der skal tages særlige hensyn til familiemæssige forhold, herunder til børnefamilier, enlige forældre og familier med syge eller handicappede familiemedlemmer mv. Der skal herunder tages hensyn til, om personen selv har et handicap.

Hvis en person har bosat sig i et område, hvor det er nødvendigt med længere transporttid end sædvanligt, må personen acceptere denne transporttid. Den transporttid, den pågældende må acceptere, afhænger konkret af, hvor den pågældende har bosat sig.

Kommunen skal ved sin rådighedsvurdering se på, om der generelt er mulighed for beskæftigelse - ikke på, om der for tiden er ledige arbejdspladser - i området. Personen står ikke til rådighed, hvis personen bor et sted, hvor der reelt ikke er mulighed for arbejde, medmindre personen vælger at stille sig til rådighed for et større geografisk område.

Arbejdssøgning mv.

§ 10. En person skal være aktivt arbejdssøgende. Personen skal søge rimeligt arbejde, jf. § 8, stk. 2, og skal så vidt muligt søge arbejde med fuld sædvanlig arbejdstid og arbejde, der udbydes hele året.

Stk. 2. Personen skal søge arbejde på den måde, der er sædvanlig inden for det pågældende område.

Stk. 3. Personen skal efter krav fra jobcenteret eller anden aktør søge konkrete job.

Kravet om, at en person er aktivt arbejdssøgende, fremgår af lovens § 13 a.

En person skal stå til rådighed for det danske arbejdsmarked og må derfor ikke kun søge arbejde i udlandet, i Grønland og på Færøerne.

Der stilles ikke specifikke krav til, hvor mange jobs en person skal søge inden for en given periode. Hvis der opstår tvivl om personens rådighed, skal kommunen bl.a. se på, om personens jobsøgning har været seriøs, realistisk og bred, herunder om personen har søgt job uden for eget fagområde, hvis der ikke er tilstrækkeligt mange job inden for eget fagområde.

Personen skal så vidt muligt søge arbejde med fuld sædvanlig arbejdstid, og arbejde, der udbydes hele året. Reglen skal sikre, at en person ikke indretter sig på fx at arbejde på deltid med en lille lønindtægt, eller på kun at have sæsonarbejde.

Sæsonarbejde kan fx være arbejde ved forlystelsesetablissemeter, arbejde på campingpladser og fritidsundervisning. Kendetegnende for sæsonarbejde er, at det er arbejde, der er betinget af årstiderne, eller arbejde, hvor en eller flere arbejdsfri perioder uden løn i ansættelsesforholdet typisk vil være forudsigelige. Der er ikke tale om sæsonarbejde, hvis personen er beskæftiget med arbejdet hele året.

En person skal søge arbejde på den måde, der er sædvanlig inden for det pågældende område.

Hvis det er sædvanligt inden for et område, at en person søger skriftligt, personligt eller telefonisk, skal den pågældende gøre dette. Henvendelse til et bureau, en faglig organisation, annoncering og uopfordret jobsøgning, kan også udgøre en del af arbejdssøgningen, hvis dette er sædvanligt inden for området. En person skal herudover gøre brug af Jobnet, bl.a. ved søgning på de jobs, der er opslået i Jobnet, og ved henvendelse til de arbejdsgivere, som har meldt tilbage på personens cv.

En person må ikke holde op med at søge arbejde, fordi personen fx skal begynde uddannelse, overtage arbejde, påbegynde selvstændig virksomhed, aftjene værnepligt mv.

§ 11. En person skal deltage i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning. En person, der modtager hjælp efter lovens § 25, stk. 1, nr. 3 eller 4, eller stk. 12, nr. 3 eller 4, og som ikke forsørger eget barn i hjemmet, skal endvidere medvirke ved beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i form af aktiviteter pålagt efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 2. En person, der deltager i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, skal kunne overtage arbejde, jf. §§ 7-9, og søge arbejde, jf. § 10, medmindre jobcenteret udtrykkeligt har fraveget kravet efter de regler, der er fastsat herom i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og regler fastsat i medfør heraf.

Efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats skal kommunen pålægge en kontant- eller start-hjælpsmodtager under 25 år, som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, og som ikke forsørger eget barn i hjemmet, inden for en frist at komme med forslag til en eller flere uddannelser, som det er relevant for den pågældende at søge ind på, hvis kommunen vurderer, at den pågældende er i stand til at gennemføre uddannelsen på almindelige vilkår. Kommunen skal endvidere pålægge den unge at søge om optagelse på en eller flere af de foreslåede uddannelser.

Hvis den unge ikke samarbejder om at søge ind på eller påbegynde en uddannelse efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, og der ikke er en rimelig grund hertil, ophører hjælpen efter lovens § 41. Hjælpen kan standses, så længe muligheden for at søge ind på eller begynde uddannelsen består. Hvis den unge opgiver uddannelsen uden rimelig grund, kan der ikke ydes hjælp, så længe den unge fortsat har mulighed for at genoptage uddannelsen og få udbetalt SU, elevløn eller lignende.

En person, der deltager i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, skal som hovedregel under deltagelsen kunne overtage arbejde, jf. §§ 7-9 og søge arbejde, jf. § 10.

Kommunen kan dog efter ansøgning udtrykkeligt fravige kravet om, at personen skal være aktivt jobsøgende samt om, at personen skal stå til rådighed for arbejde, som personen er henvist til, hvis kommunen skønner, at tilbuddet medvirker til, at personen kan opnå fast beskæftigelse, herunder når personen deltager i et særligt målrettet uddannelsesforløb, jf. § 33, stk. 2, i Arbejdsmarkedsstyrelsens bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Såfremt personen af kommunen er blevet fritaget fra at skulle stå til rådighed for arbejde, som personen er henvist til, i en periode, jf. § 33, stk. 2, i ovennævnte bekendtgørelse, fritager det samtidig personen fra hver 7. dag at skulle bekræfte sin tilmelding som arbejdssøgende. Pligten til at bekræfte tilmeldingen genindtræder senest 7 dage efter det periodiske forholds ophør, jf. reglerne herom i Arbejdsmarkedsstyrelsens bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats.

I situationer, hvor en person er ansat i et løntilskudsjob, hvor der gælder overenskomstmæssigt opsigelsesvarsel, må personens pligt til at være arbejdssøgende og kunne tiltræde andet arbejde, ses i lyset af den pågældendes pligt til at give varsel ved overgang til andet, ordinært arbejde. Dvs. pligten til at kunne tiltræde arbejde med dags varsel må vige for pligten til at give opsigelsesvarsel, medmindre arbejdsgiveren accepterer, at den pågældende fratræder uden varsel eller eventuelt med kortere varsel. Dette udelukker dog ikke, at personen skal være aktivt arbejdssøgende og eventuelt kan henvises til andet, ordinært arbejde, blot må dette ske med respekt af opsigelsesvarslet.

§ 12. En person skal møde til indkaldte

- 1) jobsamtaler og cv-samtaler i jobcenteret eller hos anden aktør,
- 2) rådighedsvurderinger i jobcenteret,
- 3) opfølgningssamtaler i kommunen samt
- 4) sygeopfølgningssamtaler og foranstaltninger som led i sygeopfølgning, jf. lovens § 12 b.

Stk. 2. Personen skal give meddelelse til jobcenteret, arbejdsgiveren eller anden aktør om sygdom i tilfælde, hvor den pågældende

- 1) skal møde til jobsamtale hos en arbejdsgiver,
- 2) er givet et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller
- 3) er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning.

Det er et led i rådighedsforpligtelsen, at en person har pligt til at møde til forskellige aktiviteter indkaldt af kommunen, jobcenteret eller anden aktør, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning efter lovens § 12 b.

En person skal give meddelelse til jobcenteret, anden aktør eller arbejdsgiveren om sygdom, når personen skal møde til en jobsamtale hos en arbejdsgiver, er givet et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning.

I Arbejdsmarkedsstyrelsens bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats er der bl.a. fastsat regler om, at personen skal møde til aktiviteter på eller arrangeret af kommunen og anden aktør, hvis pågældende er indkaldt skriftligt og personligt. Det fremgår endvidere, at en person har pligt til straks at give jobcenteret besked, hvis personen ikke står til rådighed for henvist arbejde på grund af andet arbejde, sygdom, deltagelse i kurser eller af anden grund. Se også vejledningen til § 7.

Udeblivelse fra en ren opfølgningssamtale i ydelsescentret med henblik på afklaring af, om personen fortsat opfylder de økonomiske betingelser for at modtage ydelsen, kan ikke sanktioneres umiddelbart. En sådan udeblivelse skal derimod give anledning til en rådighedsvurdering, jf. § 16, og evt. en rådighedsafprøvning gennem fremsættelse af et tilbud.

Kapitel 3

Supplerende hjælp og frigørelsesattest mv.

§ 13. En person, der arbejder på nedsat tid, kan kun få supplerende hjælp, hvis den pågældende kan overtage arbejde, jf. §§ 7-9, jf. dog stk. 5 og 6.

Stk. 2. Hvis personen har et opsigelsesvarsel, skal arbejdsgiveren erklære at ville se bort fra opsigelsesvarslet, hvis personen skulle få tilbudt andet arbejde, som bevirker, at den pågældende i højere grad eller helt bliver selvforsørgende, medmindre den nedsatte arbejdstid til enhver tid kan placeres, så arbejdstiden ikke er til hinder for overtagelse af andet arbejde.

Stk. 3. Arbejdsgiverens erklæring, jf. stk. 2, skal fremgå af en frigørelsesattest eller af en ansættelseskontrakt.

Stk. 4. Personen kan få supplerende hjælp fra ansættelsesforholdets første dag, når arbejdsgiverens erklæring er modtaget i kommunen i underskrevet stand senest 5 uger efter, at ansættelsesforholdet er begyndt, eller efter at personen skal have en frigørelsesattest for at kunne få supplerende hjælp. De 5 uger regnes fra og med den dag, arbejdsgiveren har krav på et opsigelsesvarsel. Hvis kommunen modtager arbejdsgiverens erklæring efter udløbet af 5-ugers-fristen, kan per-

sonen tidligst få supplerende hjælp fra den dag, kommunen modtog erklæringen.

Stk. 5. Hvis en ægtefælle har deltidsarbejde, hvor den månedlige indtægt svarer til eller er højere end det beløb, den pågældende ville kunne få i hjælp efter lovens § 11, skal ægtefællen ikke have frigørelsesattest.

Stk. 6. Kommunen kan i ganske særlige tilfælde efter en konkret vurdering udbetale hjælp efter lovens § 11 i op til 6 måneder, uden at der foreligger en frigørelsesattest.

Har en ledig person arbejde på nedsat tid, kan personen få supplerende hjælp, forudsat at den pågældende står til rådighed for andet arbejde, der kan medføre, at den pågældende i højere grad bliver selvforsørgende. Har en evt. ægtefælle arbejde på nedsat tid, kan der beregnes supplerende hjælp til parret, forudsat at begge ægtefæller står til rådighed for arbejde på fuld tid.

Tilsvarende gælder for personer, der er omfattet af en arbejdsfordelingsordning i en virksomhed. I de perioder, hvor personen er ledig i arbejdsfordelingsordningen, kan der udbetales supplerende kontanthjælp til personen og den eventuelle ægtefælle forudsat, at den pågældende og den eventuelle ægtefælle i disse perioder står til rådighed for andet arbejde.

En person eller ægtefælle, som har arbejde på nedsat tid med et opsigelsesvarsel over for arbejdsgiveren, vil være retligt forhindret i med dags varsel at overtage andet arbejde på fuld tid. For at kunne opfylde sin rådighedsforpligtelse skal personen eller ægtefællen derfor have en frigørelsesattest, medmindre arbejdstiden til enhver tid kan placeres, så den pågældende kan overtage andet arbejde. Der er dog visse tilfælde, hvor der ikke stilles krav om frigørelsesattest, se nedenfor om § 13, stk. 5 og 6.

En person eller ægtefælle, som har arbejde på nedsat tid uden et opsigelsesvarsel over for arbejdsgiveren, skal ikke have en frigørelsesattest.

Kommunen skal derfor undersøge, om personen og en evt. ægtefælle er omfattet af et opsigelsesvarsel og i givet fald fra hvornår. Det, der regulerer, om en person er omfattet af et opsigelsesvarsel, vil oftest være et ansættelsesbrev, en overenskomst eller funktionærloven.

Hvis personen har mere end ét arbejde på mindre end fuld tid, skal hvert ansættelsesforhold undersøges.

Eksempel:

En person er ansat 10 timer om ugen i ordinært arbejde inden for sædvanlig arbejdstid og får supplerende kontanthjælp. Personen har et opsigelsesvarsel over for sin arbejdsgiver på 1 måned ved udgangen af en måned. Hvis personen den 10. i en måned henvises til andet arbejde, som vil betyde, at den pågældende i højere grad bliver selvforsørgende, til påbegyndelse den 15. i måneden, vil den pågældende ikke kunne overtage arbejdet, da personen er retligt forhindret heri, indtil personen er fratrådt i overensstemmelse med opsigelsesvarslet.

For at stå til rådighed skal personen derfor have en erklæring fra sin arbejdsgiver om, at personen vil være frigjort fra sit opsigelsesvarsel, hvis den pågældende skulle få tilbudt arbejde, som vil betyde, at den pågældende i højere grad eller helt bliver selvforsørgende.

Erklæringen skal fremgå af en frigørelsesattest, eller frigørelsesmuligheden skal fremgå af ansættelseskontrakten. Dette er fx tilfældet, hvis der i kontrakten står, at personen ikke har et opsigelsesvarsel i ansættelsen, eller at varslet vil blive fraveget. Frigørelsesmuligheden vil også fremgå af ansættelseskon-

trakten, hvis der i kontrakten står, at personen i ansættelsen er omfattet af en overenskomst, og det af overenskomsten fremgår, at der ikke er et opsigelsesvarsel.

Hvis en person selv tilrettelægger sit arbejde og til enhver tid frit kan placere arbejdstiden, så arbejdet ikke er til hinder for overtagelse af andet arbejde, vil den pågældende ikke skulle have en frigørelsesattest. Dokumentation herfor kan være en erklæring fra arbejdsgiveren, fx på en frigørelsesattest, eller en ansættelseskontrakt.

Sædvanligvis har arbejdsgiveren krav på et opsigelsesvarsel fra ansættelsesforholdets 1. dag.

Ansættelsesforholdet anses for påbegyndt fra og med ansættelsesdatoen i ansættelseskontrakten, uanset at personen først begynder i arbejdet på en senere dag. Dette kan fx være tilfældet for en lærer, der ansættes pr. 1. august, men hvor undervisningen på skolen først begynder nogle dage senere.

5-ugers-fristen i § 13, stk. 4, regnes fra og med den dag, hvor personen skal have en frigørelsesattest for at kunne få supplerende hjælp. Hvis der fx er prøvetid uden et opsigelsesvarsel, har arbejdsgiveren først krav på et opsigelsesvarsel efter udløbet af den aftalte prøvetid. 5-ugers-fristen regnes her fra udløbet af prøvetiden. Kommunen skal derfor undersøge, om der er prøvetid, og hvilken betydning prøvetiden har for opsigelsesvarslet.

5-ugers-fristen anses for overholdt, hvis arbejdsgiveren skriftligt, fx i stillingsopslaget mv., har erklæret, at der vil blive udstedt en frigørelsesattest, og at denne snarest muligt vil blive sendt til kommunen. Det er dog en betingelse, at kommunen har modtaget stillingsopslaget mv. inden for 5-ugers-fristen.

Hvis kommunen modtager arbejdsgiverens erklæring efter udløbet af 5-ugers-fristen, kan personen tidligst få supplerende hjælp fra den dag, kommunen modtog erklæringen. Hvis personen er gift, standses hjælpen til begge ægtefæller, indtil der foreligger en frigørelsesattest, jf. det almindelige princip om ægtefælleafhængighed i loven.

Undtagelser fra kravet om frigørelsesattest

Ifølge § 13, stk. 5 og 6, stilles der ikke krav om frigørelsesattest

- hvis en deltidsarbejdende ægtefælles indtægt svarer til eller er højere end det beløb, den pågældende ville kunne få i hjælp efter lovens § 11 (§ 13, stk. 5) eller
- når kommunen i ganske særlige tilfælde efter en konkret vurdering ser bort fra kravet om frigørelsesattest i op til 6 måneder (§ 13, stk. 6).

Bestemmelsen i § 13, stk. 5, er indsat for at undgå, at en deltidsansat ægtefælle, hvis indtægt er lig med eller større end den hjælp, den pågældende ville kunne få, tvinges til at sige sit arbejde op, for at ægtefællerne kan få hjælp ved den anden ægtefælles ledighed.

I relation til § 13, stk. 5, er hjælpen efter § 11 i loven det beløb, som personen kan få efter lovens § 25, stk. 1 - 4 og stk. 12 - 14, hvis ægtefællen/ægtefællerne ikke havde været omfattet af § 25, stk. 5 -10 (nedsættelsen efter 6 måneder), eller §§ 35 - 41 (fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen som sanktion).

Den månedlige indtægt i § 13, stk. 5, er bruttoindtægten, det vil sige det beløb, som den pågældende tjener før skat, men efter at indtægten er reduceret med udgiften til arbejdsmarkedsbidrag og eventuelt ATP- og SP-bidrag.

Bestemmelsen i § 13, stk. 6, omfatter både ansøgeren selv og dennes ægtefælle. Kommunen skal i afgørelsen i hvert enkelt tilfælde udøve et konkret skøn. Inden udløbet af de 6 måneder skal ægtefællerne orienteres om, at § 13, stk. 1-4, igen finder anvendelse, herunder at der gælder en 5-ugers-frist for fremskaffelse af frigørelsesattest.

Eksempler:

Den ene ægtefælle har arbejdet på nedsat tid i længere tid, og den anden ægtefælle har arbejdet på fuld tid. Ægtefællerne har ikke modtaget hjælp til forsørgelse. Den fuldtidsarbejdende ægtefælle bliver ledig. Kommunen finder, at der er stor sandsynlighed for, at den ledige ægtefælle hurtigt vil komme i beskæftigelse igen, og træffer afgørelse om at udbetale hjælp i op til 6 måneder uden, at den deltidsarbejdende ægtefælle skal have frigørelsesattest.

Den ene ægtefælle har arbejdet på deltid i længere tid og den anden ægtefælle på fuld tid. Den fuldtidsarbejdende ægtefælle bliver sat ned i arbejdstid som følge af manglende ordretilgang i virksomheden. Kommunen finder, at der er stor sandsynlighed for, at ordretilgangen i virksomheden snart vil stige, og at ægtefællen vil komme på fuld tid igen. Kommunen træffer derfor afgørelse om at udbetale hjælp i op til 6 måneder uden frigørelsesattest for begge ægtefæller.

En deltidsansat ægtefælle har været ansat mange år hos den samme arbejdsgiver. Den deltidsansattes ægtefælle bliver ledig. Den deltidsansatte kan ikke fremskaffe frigørelsesattest inden for 5-ugers-fristen i § 13, stk. 4, men kommunen finder, at der er stor sandsynlighed for, at den pågældende alligevel inden for 6 måneder kan fremskaffe frigørelsesattest. Kommunen træffer afgørelse om at udbetale hjælp i op til 6 måneder uden frigørelsesattest.

Begge ægtefæller er ledige. Den ene ægtefælle får deltidsarbejde men fremskaffer ikke frigørelsesattest inden udløbet af 5-ugers-fristen i § 13, stk. 4. Kommunen vurderer, at der er stor sandsynlighed for, at den deltidsarbejdende ægtefælle inden for kortere tid opnår en indtægt, der svarer til eller er højere end den hjælp, den pågældende ville kunne få. Kommunen træffer afgørelse om at udbetale hjælp i op til 6 måneder uden frigørelsesattest.

Den ene ægtefælle har arbejdet på nedsat tid i længere tid, og den anden ægtefælle har arbejdet på fuld tid. Ægtefællerne har ikke modtaget hjælp til forsørgelse. Den fuldtidsarbejdende ægtefælle bliver ledig. Kommunen finder, at det er usandsynligt, at den ledige ægtefælle hurtigt kommer i arbejde igen. Kommunen vurderer også, at det er usandsynligt, at den deltidsarbejdende ægtefælle kan få yderligere arbejde hos sin aktuelle arbejdsgiver. Til gengæld vurderes det, at den deltidsarbejdende ægtefælle vil have gode muligheder for hurtigt at få anden beskæftigelse hos en anden arbejdsgiver, hvor indtægten vil være så høj, at det vil bringe parret ud af offentlig forsørgelse. Kommunen træffer afgørelse om, at den deltidsarbejdende skal fremskaffe frigørelsesattest inden 5 uger, jf. rådighedsbekendtgørelsens § 13, stk. 4.

Om konsekvenserne af at afvise et tilbud om arbejde i situationer, hvor der er stillet henholdsvis ikke stillet krav om frigørelsesattest, henvises til vejledningens afsnit 5.

§ 14. En person kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, selv om personen har borgerligt ombud eller andet erhverv i det offentliges interesse, som begrænser muligheden for at overtage arbejde.

Borgerligt ombud omfatter bl.a. hverv som kommunalbestyrelsesmedlem, domsmand, nævning og tilfornordnet ved valg. Andet hverv i det offentliges interesse omfatter bl.a. hverv som offentlig vurderingsmand, det offentliges repræsentant i institutioner, ankemyndigheder mv. og hverv som frivillig brandmand.

Hverv som snarere må sidestilles med fritidsaktiviteter, som fx medlem af hjemmeværnet, er ikke omfattet.

Der stilles ikke krav om frigørelsesattest for personer, der har hverv, der er omfattet af bestemmelsen. Eventuelle indtægter trækkes fra i hjælpen efter reglerne i lovens §§ 30-33.

Kapitel 4

Fritagelse for rådighedsforpligtelsen

§ 15. En person skal ikke stå til rådighed for et arbejde, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder medvirke ved beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i form af aktiviteter pålagt efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, hvis

- 1) tilbuddet ikke kan anses for rimeligt på grund af forhold, der vedrører tilbuddets indhold,
- 2) den pågældende ikke kan arbejde på grund af sygdom, eller der er risiko for, at helbredet forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes,
- 3) afstanden mellem bopæl og arbejdssted medfører en urimelig belastning af den pågældende på grund af transportvanskeligheder eller den tid, der går til transport, jf. § 9,
- 4) den pågældende har ret til fravær ved graviditet, barsel og adoption, i det omfang der under fravær efter bestemmelserne i barsellovens § 6, stk. 1 og 2, § 7, § 8, stk. 1-6 og 8, § 9, § 13 og § 14, stk. 1 og 2, er ret til dagpenge ved graviditet, barsel og adoption,
- 5) den pågældende er nødt til at passe sine børn, og der ikke kan anvises anden pasningsmulighed,
- 6) den pågældende modtager støtte efter lov om social service til pasning af handicappet barn eller døende nærtstående eller efter lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel til pasning af alvorligt sygt barn,
- 7) den pågældende er omfattet af en friperiode efter § 23 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats,
- 8) den pågældende aftjener værnepligt,
- 9) arbejdet er omfattet af en overenskomstmæssig konflikt, eller
- 10) arbejdet omfatter udvikling og fremstilling af krigsmateriel.

Stk. 2. En person, der er fritaget for rådighedsforpligtelsen efter stk. 1, nr. 2, 4 og 6-9, er fritaget, så længe fritagelsesgrunden varer. Er fritagelsesgrunden efter stk. 1 alene knyttet til det konkrete, afgivne tilbud, skal personen fortsat være til rådighed for et andet tilbud.

Bestemmelsen, der svarer til lovens § 13, stk. 4, opregner de forhold, der kan bevirke, at en kontanthjælpsmodtager eller dennes ægtefælle, der modtager hjælpen alene på grund af ledighed, ikke er forpligtet til at være til rådighed. Opregningen af de såkaldte »rimelige grunde« er udtømmende i forhold til denne målgruppe.

Bemærkninger til de enkelte rimelige grunde:

Til § 15, stk. 1, nr. 1

Som anført i vejledningen til § 8 er det kommunen, der vurderer, om et tilbud om arbejde er rimeligt. Vurderingen sker bl.a. ud fra, hvad personen skønnes at kunne klare. Der henvises til bemærkningerne til § 8.

En person, der er fritaget for at tage imod et konkret tilbud om arbejde, fordi tilbuddet ikke er rimeligt, er ikke i øvrigt fritaget for at stå til rådighed efter bekendtgørelsen, jf. stk. 2. Personen skal således fortsat være tilmeldt som arbejdssøgende i jobcenteret, bekræfte sin tilmelding, være aktivt arbejdssøgende mv., samt være parat til at tage imod et andet – rimeligt – tilbud om arbejde, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning.

I forlængelse af reglerne om frigørelsesattest kan et tilbud om arbejde på nedsat tid, hvor arbejdsgiveren ikke vil give personen en frigørelsesattest, være et ikke-rimeligt tilbud. Dette gælder dog ikke i de tilfælde, hvor kommunen i en periode på op til 6 måneder ser bort fra kravet om frigørelsesattest, eller hvis frigørelsesattest ikke er nødvendig, fordi indtægten ved deltidsarbejdet svarer til eller er højere end det beløb, den pågældende ville kunne få i hjælp efter lovens § 11, jf. vejledningen til § 13.

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt et tilbud skal indgå i en jobplan, henvises til vejledningens afsnit 5 om sanktionsreglerne.

Til § 15, stk. 1, nr. 2

Det er kommunen, der træffer afgørelse om personens ret til hjælp, herunder om en person er fritaget for sin rådighedsforpligtelse på grund af sygdom. Kommunen kan forlange dokumentation for sygdommen.

Ankestyrelsen har i en Principafgørelse A-52-02 fundet, at kommunen var berettiget til at standse udbetalingen af kontanthjælp for en periode, hvor en modtager af hjælp ikke kom med lægelig dokumentation for, at pågældende på grund af sygdom ikke kunne følge tilbuddet. Så længe personen ikke fremkom med lægelig dokumentation, opfyldte den pågældende ikke sin rådighedsforpligtelse.

Det forhold, at en persons egen læge anser den pågældende for at være for syg til at arbejde, afskærer ikke kommunen fra gennem indhentelse af yderligere lægelige oplysninger, eventuelt gennem speciallægeundersøgelse, at tilsidesætte egen læges vurdering af personens helbredstilstand, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse A-18-99.

I Principafgørelse 83-09 hvor en person ifølge lægeerklæring var sygemeldt, og hvor sygeperioden var usikker, har Ankestyrelsen fundet, at kommunen ikke kunne træffe afgørelse om ophør af kontanthjælpen efter 300 timers reglen uden at indhente og vurdere oplysningerne om ansøgers helbredsmæssige forhold i opgørelsesperioden. Ankestyrelsen fandt, at sagen ikke var tilstrækkeligt oplyst til, at der kunne træffes afgørelse, idet der ikke var tilstrækkelige oplysninger om, hvorvidt der havde været perioder, hvor pågældende ikke kunne arbejde på grund af dokumenteret sygdom. Sagen blev derfor hjemvist til ny afgørelse i kommunen.

Til § 15, stk. 1, nr. 3

Der henvises til vejledningen til § 9 om daglig transporttid.

Til § 15, stk. 1, nr. 4

En person skal ikke stå til rådighed, når den pågældende har ret til fravær ved graviditet, barsel og adoption i det omfang, der under fravær efter bestemmelserne i barsellovens § 6, stk. 1 og 2, § 7, § 8, stk. 1-6 og 8, § 9, § 13 og § 14, stk. 1 og 2, er ret til dagpenge ved graviditet, barsel og adoption. Disse bestemmelser indebærer bl.a., at kvinden har ret til fravær fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 4 uger til fødslen og de første 14 uger efter fødslen. Faderen har ret til fravær i 2 sammenhængende uger efter fødslen. Forældrene har herefter tilsammen ret til dagpenge i 32 uger. Hvis barnet er indlagt på sygehus kan fraværperioden forlænges.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse A-38-06 fundet, at der ikke var ret til kontanthjælp under forlænget barselsorlov udover 46 uger, idet den pågældende ved at have indgået aftale med arbejdsgiveren om forlænget barselsorlov havde fraskrevet sig muligheden for at arbejde og klart havde tilkendegivet, at hun ikke agtede at stå til rådighed.

Til § 15, stk. 1, nr. 5

En person skal ikke stå til rådighed, hvis den pågældende er *nødt* til at passe sine børn, og der ikke kan anvises anden pasningsmulighed. Bestemmelsen omfatter fx den situation, at kommunen ikke kan skaffe daginstitutionsplads, men også den situation, at barnet er sygt. Det forudsættes i alle tilfælde, at personen har forsøgt at skaffe pasningsmulighed til barnet. Bestemmelsen indebærer ikke, at en person automatisk har ret til »barns første sygedag«. Det må bero på en konkret vurdering.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse A-27-08 fundet, at en kontanthjælpsmodtager, der udeblev fra sit aktiveringstilbud, havde en rimelig grund til udeblivelsen, idet hendes barn havde influenza, og hun ikke havde pasningsmulighed for barnet under sygdommen. Kommunen kunne derfor ikke trække i hendes kontanthjælp for de tre dage, hun udeblev fra arbejdet for at passe sit syge barn. I det konkrete tilfælde orienterede kontanthjælpsmodtageren arbejdsgiveren om sygdom.

Til § 15, stk. 1, nr. 7

En person skal ikke stå til rådighed i en friperiode på 1 måned, der indlægges i tilbud, der har en sammenhængende varighed på mindst 12 måneder, jf. § 23 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Kapitel 5

Rådighedsvurdering

§ 16. Jobcenteret skal undersøge og vurdere en persons rådighed, hvis der opstår tvivl om rådigheden for arbejdsmarkedet, herunder hvis der er tvivl om, hvorvidt personen kan overtage arbejde, jf. §§ 7-9, eller er arbejdssøgende, jf. § 10.

Tvivlen kan fx opstå på baggrund af oplysninger fra anden aktør eller personen selv.

Jobcenteret skal undersøge sagen i overensstemmelse med reglerne herom i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Der vil altid opstå tvivl om en persons rådighed, hvis personen udebliver fra eller afviser et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i form af aktiviteter pålagt efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. I disse situationer skal jobcenteret undersøge sagen nærmere og tage stilling til, hvilke konsekvenser det passerende skal have for den pågældendes ydelse, jf. vejledningens afsnit 5 om sanktionsreglerne.

§ 17. Jobcenteret skal endvidere vurdere en persons rådighed, hvis personen

- 1) afslår et arbejde, som personen er henvist til,
- 2) udebliver fra en jobsamtale eller en cv-samtale i jobcenteret eller hos anden aktør eller fra en rådighedsvurdering i jobcenteret,
- 3) udebliver fra en opfølgningssamtale i kommunen,
- 4) undlader at give meddelelse til jobcenteret, en arbejdsgiver eller anden aktør om sygdom i tilfælde, hvor den pågældende skal møde til et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller møde til jobsamtale hos en arbejdsgiver,
- 5) undlader at give meddelelse om sygdom til jobcenteret eller anden aktør i tilfælde, hvor personen er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning, eller
- 6) afviser eller udebliver fra deltagelse i foranstaltninger som led i sygeopfølgning.

Jobcenterets pligt til i visse tilfælde, bl.a. ved afslag på arbejde, som personen er henvist til, at vurdere, om en person fortsat opfylder betingelserne for at få hjælp, fremgår af § 13, stk. 2, i loven.

§ 18. Jobcenteret skal vurdere en persons rådighed, når personen 2 gange har meldt sig syg i forbindelse med kontaktførelse, arbejde som personen er henvist til, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats mv. Rådighedsvurderingen skal herefter foretages, hver gang personen melder sig syg i forbindelse med de nævnte aktiviteter, indtil personen ikke har modtaget hjælp i en periode på 6 sammenhængende måneder.

Rådighedsvurderingen ved en persons gentagne sygemeldinger i forbindelse med fx tilbud om arbejde, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning skal være med til at sikre, at det ikke er manglende vilje til at tage imod tilbud og forsøg på at unddrage sig disse, der begrundet sygemeldingerne.

Jobcenteret skal derfor vurdere rådigheden, når personen 2 gange har meldt sig syg i forbindelse med fx jobsamtaler, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning. Herefter skal jobcenteret rådighedsvurdere, hver gang personen melder sig syg i forbindelse med de nævnte aktiviteter.

Hvis der er begrundet tvivl om rådigheden, bør jobcenteret fremsætte et tilbud om arbejde, et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, og hvis den pågældende uden rimelig grund udebliver eller afviser tilbuddet sanktioneres dette, jf. vejledningens afsnit 5 om sanktionsreglerne.

§ 19. Ved vurderingen efter §§ 16-18 skal jobcenteret tage stilling til, om personen skal have en sanktion efter lovens §§ 35-41 og i givet fald afgive en indstilling herom til kommunens ydelsesforvaltning.

Stk. 2. Ved vurderingen skal jobcenteret endvidere sikre sig, at personen selv gør en indsats for at komme ud af sin ledighed ved bl.a. at søge arbejde og deltage i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 3. Ved vurderingen skal der samtidig foretages en vurdering af, om personen fortsat modtager hjælp alene på grund af ledighed.

Vedrørende sanktionsreglerne henvises til vejledningens afsnit 5.

Vurderer jobcenteret, at personen har problemer ud over ledighed skal jobcenteret sørge for, at personen bliver afmeldt som arbejdssøgende i jobcenteret i overensstemmelse med reglerne herom i Arbejdsmarkedsstyrelsens bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats. Den pågældende er herefter ikke omfattet af reglerne i rådighedsbekendtgørelsen, men den pågældende skal stadig opfylde lovens krav om

udnyttelse af arbejdsmulighederne for personer, der har andre problemer end ledighed, jf. lovens § 13, stk. 1-5, og vejledningens afsnit 4.

Ved vurderingen efter bekendtgørelsens §§ 16-18 skal jobcenteret sikre sig, at personen selv gør en indsats for at komme ud af sin ledighed.

Jobcenteret skal bl.a. sikre sig, at personen søger arbejde, herunder gør brug af Jobnet, bl.a. ved søgning på de jobs, der er opslået i Jobnet, ved at rette henvendelse til de arbejdsgivere, som har meldt tilbage på personens cv, og ved at søge konkrete job efter krav fra jobcenteret.

Vurderer jobcenteret, at en persons arbejdssøgning er for ringe, bør kommunen enten pålægge personen at søge konkrete job eller fremsætte et tilbud om arbejde, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning. Hvis den pågældende undlader at søge de konkrete job eller udebliver eller afviser tilbud, kan dette medføre en sanktion, jf. vejledningens afsnit 5.

Kapitel 6

Oplysningspligt

§ 20. En person skal medvirke til sin sags oplysning. Modtager personen hjælp, skal personen oplyse om ændringer af betydning for hjælpen, jf. § 11 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Personen skal, jf. stk. 1, bl.a. oplyse kommunen om

- 1) eventuelle begrænsninger i rådigheden for arbejdsmarkedet,
- 2) arbejdssøgning, eller
- 3) afslag på arbejde og ophør i arbejde, afslag på og ophør i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, samt om grunden til afslaget eller ophøret.

Stk. 3. For kommunens opfølgning i kontaktfølgningen, sagsbehandling og adgang til indhentelse af oplysninger gælder i øvrigt reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter § 11 i retssikkerhedsloven kan kommunen anmode personer, der modtager hjælp, om at medvirke til at få de nødvendige oplysninger frem. Af samme bestemmelse fremgår personens pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

I retssikkerhedsloven, i lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats samt i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats findes der regler om kommunens opfølgning i kontaktfølgningen, sagsbehandling og adgang til at indhente oplysninger om personen fra andre myndigheder mv.

En person, der modtager hjælp, skal have skriftlig besked om konsekvenserne, hvis personen ikke medvirker til at få de nødvendige oplysninger frem, jf. retssikkerhedslovens § 11 b, om hvilke typer æn-

dringer, der kan have betydning for hjælpen, og konsekvenserne af, at der ikke oplyses om ændringerne, jf. retssikkerhedslovens § 12.

Der henvises generelt til Socialministeriets vejledning nr. 73 af 3. oktober 2006 om retssikkerhed og administration på det sociale område (kan findes på www.retsinfo.dk).

Kommunen har pligt til løbende at følge op på sagerne med henblik på at sikre sig, at betingelserne for at yde hjælp er opfyldt, jf. lovens § 10. I tilfælde, hvor en person ikke reagerer på kommunens henvendelser (breve, mødeindkaldelser mv.), og hvor kommunen ikke på anden måde har mulighed for at tilvejebringe de oplysninger, der er nødvendige for at afgøre, om den pågældende fortsat opfylder betingelserne for at få hjælp, kan kommunen træffe afgørelse på det foreliggende grundlag og standse udbetalingen af hjælp. Henvender personen sig efterfølgende til kommunen og medvirker den pågældende til at tilvejebringe de nødvendige oplysninger, der dokumenterer, at betingelserne for at modtage hjælp er opfyldt, skal kommunen genoptage udbetalingen, eventuelt med tilbagevirkende kraft, hvis det er godtgjort, at betingelserne for at yde hjælp har været opfyldt i hele perioden.

Kapitel 7

Ikrafttræden

§ 21. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. oktober 2009.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 1099 af 20. september 2007 om rådighed for personer der ansøger om eller modtager kontanthjælp eller starthjælp alene på grund af ledighed ophæves.

4. Rådighedsregler for kontant- og starthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed

Kontant- og starthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed har ifølge loven også pligt til at udnytte deres arbejdsmuligheder, jf. lovens § 13, stk. 1-5, der er gengivet nedenfor.

Udnyttelse af arbejdsmulighederne

§ 13. Det er en betingelse for at få hjælp efter § 11, at ansøgeren og ægtefællen ikke har et rimeligt tilbud om arbejde, og at de aktivt søger at udnytte deres arbejdsmuligheder.

Stk. 2. Kommunen har pligt til at vurdere, om en person, der har ansøgt om eller får hjælp efter § 11, fortsat opfylder betingelserne for hjælpen ved at udnytte sine arbejdsmuligheder, hvis personen

1) afslår et arbejde, som personen er henvist til,

- 2) udebliver fra en jobsamtale eller en cv-samtale i jobcenteret eller hos anden aktør eller fra en rådighedsvurdering i jobcenteret,
- 3) udebliver fra en opfølgningssamtale i kommunen,
- 4) undlader at give meddelelse til jobcenteret eller arbejdsgiveren om sygdom i tilfælde, hvor den ledige er givet et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller skal møde til jobsamtale hos en arbejdsgiver,
- 5) undlader at give meddelelse om sygdom til kommunen i tilfælde, hvor den ledige er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning, eller
- 6) afviser eller udebliver fra deltagelse i foranstaltninger som led i sygeopfølgning.

Stk. 3. Det er en betingelse for at få hjælp, at ansøgeren og dennes ægtefælle tager imod et rimeligt tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. For ansøgere, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 3 eller 4, eller stk. 12, nr. 3 eller 4, og som ikke forsørger eget barn i hjemmet, er det endvidere en betingelse for at få hjælp, at ansøgeren medvirker ved beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i form af aktiviteter pålagt efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 4. Ønsker ansøgeren eller ægtefællen at modtage eller modtager ansøgeren eller ægtefællen hjælp alene på grund af ledighed, har de dog ikke pligt til at udnytte deres arbejdsmuligheder ved at tage imod et tilbud om arbejde efter stk. 1 eller tilbud eller beskæftigelsesfremmende foranstaltninger efter stk. 3, hvis

- 1) tilbuddet ikke kan anses for et rimeligt tilbud på grund af forhold, der vedrører tilbuddets indhold,
- 2) den pågældende ikke kan arbejde på grund af sygdom eller der er risiko for, at helbredet forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes,
- 3) afstanden mellem bopæl og arbejdssted medfører en urimelig belastning af den på-

gældende på grund af transportvanskeligheder eller den tid, der går til transport,

4) den pågældende har ret til fravær ved graviditet, barsel og adoption, i det omfang der under fravær efter bestemmelserne i barsellovens § 6, stk. 1 og 2, § 7, § 8, stk. 1-6 og 8, § 9, § 13 og § 14, stk. 1 og 2, er ret til dagpenge ved graviditet, barsel og adoption,

5) den pågældende er nødt til at passe sine børn og der ikke kan anvises anden pasningsmulighed,

6) den pågældende modtager støtte efter lov om social service til pasning af handicappet barn eller døende nærtstående eller efter lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel til pasning af alvorligt sygt barn,

7) den pågældende er omfattet af en friperiode efter § 23 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats,

8) den pågældende aftjener værnepligt,

9) arbejdet er omfattet af en overenskomstmæssig konflikt eller

10) arbejdet omfatter udvikling og fremstilling af krigsmateriel.

Stk. 5. Ønsker ansøgeren eller ægtefællen at modtage eller modtager ansøgeren eller ægtefællen hjælp på grund af problemer ud over ledighed, skal kommunen vurdere, om der i det enkelte tilfælde foreligger andre forhold end de i stk. 4 nævnte, der kan begrunde, at den pågældende ikke har pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

Udgangspunktet er således, at også personer, som modtager hjælpen på grund af andre problemer end ledighed, skal udnytte deres arbejdsmuligheder aktivt, og tage imod et rimeligt tilbud om arbejde.

De har pligt til at møde til jobsamtaler og andre samtaler med et beskæftigelsesfremmende sigte, som kommunen indkalder dem til. Det gælder også i de tilfælde, hvor en person er syg, og hvor kommunen har vurderet, at der skal udarbejdes en opfølgningsplan, og den pågældende er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale, jf. § 12 b i loven.

Personen skal også deltage i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller andre beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, herunder tilbud eller foranstaltninger som led i sygeopfølgningen.

Med hensyn til en persons pligt til at udnytte behandlingsmuligheder har Ankestyrelsen i Principafgørelse O-46-92 udtalt, at det kan pålægges den, der søger hjælp, at medvirke til sagens oplysning, herunder ved at lade sig undersøge af en læge eller indlægge til observation eller behandling. Det fremgår videre af udtalelsen, at det er almindeligt antaget, at mindre og ufarlige kurative indgreb, der er lægeligt anbefalet,

vil ansøgeren ikke være berettiget til at modsætte sig. Der er derimod ikke pligt til at underkaste sig undersøgelse eller behandling, der kan medføre fare for liv eller førlighed.

Hvis en person udebliver fra en samtale eller et tilbud, skal kommunen vurdere, om personen skal have en sanktion. Der henvises til afsnit 5 om sanktioner.

Reglerne i bekendtgørelse om rådighed for personer der ansøger om eller modtager kontant- og starthjælp alene på grund af ledighed kan ikke anvendes direkte i sager, der vedrører kontant- og starthjælpsmodtagere, der modtager hjælpen på grund af andre problemer end ledighed. I det omfang lovens og bekendtgørelsens regler er enslydende, er det dog naturligt at anvende samme fortolkning.

Dette gør sig bl.a. gældende vedrørende de rimelige grunde i lovens § 13, stk. 4 og bekendtgørelsens § 15. Vejledningen til de rimelige grunde kan som udgangspunkt også anvendes for personer, der har problemer ud over ledighed.

Kommunen skal dog være opmærksom på, at det ifølge lovens § 13, stk. 5, er et krav, at kommunen altid foretager en konkret vurdering af, om der i det enkelte tilfælde foreligger andre forhold end dem, der er nævnt i lovens § 13, stk. 4, der kan begrunde, at den pågældende ikke har pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

5. Sanktioner

Bestemmelser om sanktioner ved manglende udnyttelse af arbejdsmulighederne findes i lovens §§ 35-41 og § 93 a.

Som udgangspunkt gælder reglerne for alle målgrupper, dvs. at personer, der modtager hjælp alene på grund af ledighed, og personer, der modtager hjælp på grund af problemer ud over ledighed, sanktioneres efter ens principper. Kommunen skal dog være opmærksom på, at der kan være forskel i de forskellige målgruppers rådighedsforpligtelse.

Sanktioner ved manglende udnyttelse af arbejdsmulighederne m.v.

§ 35. Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen efter §§ 36-41 er betinget af, at kommunen samtidig med henvisningen til arbejde, afgivelsen af tilbud, indkaldelsen til samtale m.v. skriftligt har informeret ansøgeren eller modtageren af hjælp om konsekvensen for hjælpen, hvis en person uden rimelig grund afslår arbejdet, afviser eller udebliver fra tilbuddet, ikke møder til samtalen m.v., samt om, hvilke skridt en person, der afslår m.v., skal tage for igen at blive berettiget til hjælp.

Stk. 2. Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen sker med virkning fra den dag, hvor ansøgeren eller modtageren af hjælp uden rimelig grund har undladt at opfylde sine pligter efter §§ 8 a, 13 eller 13 a. Fradrag og nedsættelser i hjælpen skal ske inden for 3 hele kalendermåneder efter hæn-

delsestidspunktet. Opgørelse af omfanget af udeblivelse fra tilbud efter § 36 kan ske som en samlet opgørelse for en måned. Partshøring foretages i forbindelse med den samlede månedlige opgørelse.

Stk. 3. Fradrag efter § 36, stk. 2, sker med en gennemsnitssats pr. dag, hvor personen er udeblevet fra tilbud m.v. Hvis den månedlige hjælp til en person er nedsat, nedsættes fradraget pr. dag med samme andel. Gennemsnitssatsen fastsættes på grundlag af den årlige kontanthjælp og fastsættes pr. dag beregnet på grundlag af en 5-dages-uge.

Stk. 4. Fradrag efter §§ 37 og 38 sker med en forholdsmæssig andel af månedens hjælp svarende til antallet af kalenderdage, hvor personen ikke har opfyldt betingelserne for at modtage hjælp, sat i forhold til månedens samlede antal kalenderdage.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren offentliggør størrelsen af fradraget i hjælpen pr. dag efter stk. 3.

Som det er anført i afsnit 1 om retssikkerhedsloven, forvaltningsloven, offentlighedsloven samt almindelige principper for god forvaltningsskik, skal kommunen efter de almindelige forvaltningsretlige regler samt reglen i retssikkerhedslovens § 5 yde rådgivning og vejledning til borgere, der ansøger om hjælp. Kommunen skal endvidere efter retssikkerhedslovens § 12 skriftligt give borgeren besked om konsekvenserne, hvis borgeren ikke medvirker til sagens oplysning samt om, hvilke ændringer, der kan have betydning for hjælpen, og som borgeren derfor er forpligtet til at oplyse om.

En sanktion på grund af manglende overholdelse af rådighedsreglerne kan have stor betydning for en kontant- eller starthjælpsmodtagers økonomiske situation, herunder for den pågældendes families situation. Navnlig ved periodesanktioner, hvor der kan ske fradrag i hjælpen i en periode svarende til længden af den tid, der går fra personen har undladt at foretage en bestemt handling, og indtil personen retter op på denne undladelse, er det af stor betydning, at personen er oplyst om, hvad det er for en handling, der kræves, hvad der sker, hvis han eller hun ikke gør som ønsket, og hvordan personen kan rette op på situationen og igen blive berettiget til hjælp.

Det er derfor i lovens § 35, *stk. 1*, fastsat, at det er en betingelse for at anvende sanktionsreglerne i §§ 36-41, at kommunen konkret i forbindelse med henvisningen til arbejde, indkaldelsen til samtale, afgivelsen af tilbud, pålægget om at søge job eller uddannelse osv. skriftligt har informeret personen om konsekvensen for hjælpen, hvis personen undlader at opfylde sin pligt, samt om hvilke skridt personen skal tage for igen at blive berettiget til hjælp.

I relation til kravet om tilmelding som arbejdssøgende og løbende bekræftelse af denne tilmelding, jf. lovens § 8 a, forudsættes det, at den skriftlige vejledning gives i forbindelse med tilmeldingen, og at der heri oplyses om pligten til løbende bekræftelse. Der skal således ikke gives ny skriftlig vejledning, hver gang tilmeldingen skal bekræftes (hver 7. dag ifølge reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats).

Kommunen skal dokumentere på sagen, at orienteringen er givet.

I § 35, stk. 2, er fastsat, at alle fradrag i hjælpen eller nedsættelser eller ophør af denne sker med virkning fra og med den dag, hvor ansøgeren eller modtageren af hjælp uden rimelig grund har undladt at opfylde sine pligter efter §§ 8 a, 13 og 13 a, i loven.

Det indebærer, at ophør af hjælpen også har virkning fra det tidspunkt, hvor forseelsen foregår eller konstateres, dvs. at sanktionen beregnes fra den dag, hvor personen har afvist tilbuddet, eller kommunen må konstatere, at personen er udeblevet i betydeligt omfang. Det betyder, at kommunen fremover også vil kunne sanktionere en person, der fx i perioden mellem afvisning af tilbud og afgørelsen om sanktion, er kommet i arbejde eller på anden måde har efterkommet rådighedspligten. Periodesanktionen vil her løbe fra forseelsen og indtil, personen igen opfylder sin rådighedspligt.

Det vil dog stadig være sådan, at afgørelsen om ophør af hjælpen tidligst kan træffes, når det er undersøgt, om der har foreligget en rimelig grund til udeblivelsen m.v., og der er partshørt.

Frdrag og nedsættelser i hjælpen skal uændret ske inden for 3 hele kalendermåneder efter hændelsestidspunktet.

Kommunen kan vælge, at opgørelse af udeblivelse fra tilbud efter lovens § 36 sker som en samlet opgørelse en gang om måneden. Partshøring skal så foretages i forbindelse med denne månedlige opgørelse. For øvrige udeblivelser eller undladelser, der kan medføre sanktioner, skal der ske partshøring og træffes afgørelse umiddelbart efter hændelsen.

Ifølge lovens § 35, stk. 3, sker fradrag for udeblivelse fra tilbud med en gennemsnitssats pr. dag. Gennemsnitssatsen fastsættes på grundlag af den årlige kontanthjælp og beregnes på grundlag af en 5-dagesuge. Gennemsnitssatserne vil blive offentliggjort én gang årligt i vejledningen om satser sammen med de øvrige satser på kontanthjælpsområdet m.v. Frdraget sker pr. dag med udeblivelse uanset omfanget af udeblivelsen, jf. lovens § 36.

Dagstrækket efter stk. 3, sker i hjælpen inden skat, jf. lovens § 35, stk. 5.

Dagssatserne har følgende størrelser (2009 tal) for personer, der modtager fuld kontant- eller starthjælp:

		Henvisning	Enhed	Sats	Dags-sats
Kontant-hjælp	Fyldt 25 år, forsørger børn	Lov § 25, stk. 1, nr. 1	Kr. mdl.	12.629	583
	Fyldt 25 år, andre	Lov § 25, stk. 1, nr. 2	Kr. mdl.	9.505	439
	Under 25 år, udeboende	Lov § 25, stk. 1, nr. 3	Kr. mdl.	6.124	283
	Under 25 år, udeboende, nedsat hjælp	Lov § 25 f, stk. 2, nr. 1	Kr. mdl.	5.117	239
	Under 25 år, hjemmeboende	Lov § 25, stk. 1, nr. 4	Kr. mdl.	2.956	136
	Under 25 år, hjemmeboende, nedsat hjælp	Lov § 25 f, stk. 2, nr. 2	Kr. mdl.	2.574	119
	Under 25 år, børn	Lov § 25, stk. 2, nr. 1	Kr. mdl.	max 12.629	max 583
	Under 25 år, psykisk syg, børn	Lov § 25, stk. 2, nr. 2	Kr. mdl.	12.629	583
	Under 25 år, psykisk syg, udeboende	Lov § 25, stk. 2, nr. 3	Kr. mdl.	9.505	439

	Under 25 år, gravid	Lov § 25, stk. 3	Kr. mdl.	9.505	439
	Under 25 år, bidragspligt, max hjælp inkl. tillæg	Lov § 25, stk. 4	Kr. mdl.	12.629	583
	Kontanthjælpsnedsættelse	Lov § 25, stk. 5	Kr. mdl.	-600	-28

Starthjælp	Fyldt 25 år, gifte og samle-vende	Lov § 25, stk. 12, nr.1	Kr. mdl.	5.079	234
	Fyldt 25 år, enlig	Lov § 25, stk. 12, nr. 2	Kr. mdl.	6.124	283
	Under 25 år, udeboende	Lov § 25, stk. 12, nr. 3	Kr. mdl.	5.079	234
	Under 25 år, hjemmeboende	Lov § 25, stk. 12, nr. 4	Kr. mdl.	2.525	117
	Forsørgertillæg, enlige	Lov § 25, stk. 13	Kr. mdl.	1.532	71
	Forsørgertillæg, gifte og samlevende	Lov § 25, stk. 13	Kr. mdl.	1.270	59

Hvis hjælpen er nedsat efter lovens § 25, stk. 5 ("500 kr.'s nedsættelsen"), nedsættes de angivne dagssatser med 28 kr.

Hvis personen modtager supplerende hjælp efter § 25 i loven fx på grund af ægtefælleindtægter eller arbejde, nedsættes fradraget i hjælpen med samme andel.

Hvis fx hjælpen til en person er ½ af den månedlige hjælp efter § 25, vil dagssatsen for sanktionen være 50 pct. af dagssatsen for personer, der modtager den fulde hjælp efter § 25. Hvis fx hjælpen til en forsørger på baggrund af en ægtefælleberegning udgør 50 pct. af satsen for forsørgere efter § 25 i loven (6.315 kr. i 2009), så nedsættes dagssatsen tilsvarende med 50 pct. (292 kr. i 2009).

Når fx hjælpen til en ung udeboende under 25 år med bidragspligt for 1 barn, svarende til normalbidraget, jf. § 25, stk. 4, er 7.252 kr. (57 pct. af den maksimale sats), så nedsættes dagssatsen til 332 kr. (57 pct. af dagssatsen).

Ifølge lovens § 35, stk. 4, sker fradrag i hjælpen efter § 37 om udeblivelse fra jobsamtale, cv-samtale eller rådighedsvurdering og fradrag efter § 38 om undladelse af at tilmelde sig som jobsøgende eller undlade at lægge sit cv ind i Jobnet, med en forholdsmæssig andel af månedens samlede hjælp svarende til antallet af kalenderdage, hvor personen ikke har opfyldt betingelserne for at modtage hjælp, sat i forhold til månedens samlede antal kalenderdage. Fradrag sker i hjælpen inden skat. Fradrag sker altid med hele dage uanset omfanget af udeblivelsen eller undladelsen. Der sker også fradrag (for én dag), selv om personen kontakter jobcenteret samme dag, som samtalen eller rådighedsvurderingen skulle have fundet sted.

Frdrag i kontant- og starthjælp

§ 36. Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra et tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæf-

tigelsesfremmende foranstaltning, herunder tilbud eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning, skal kommunen foretage et fradrag i hjælpen.

Stk. 2. Fradraget i hjælpen efter stk. 1 foretages for det antal dage, hvor den pågældende er udeblevet helt eller delvist.

Stk. 3. Hvis personen udebliver fra virksomhedspraktik, jf. kapitel 11 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, nedsætter kommunen beskæftigelsestillægget efter § 45, stk. 3, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats i forhold til det antal timer, som deltageren uden rimelig grund er udeblevet fra.

Stk. 4. Kommunen kan foretage et forholdsmæssigt fradrag i godtgørelsen efter § 83 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, når deltageren uden rimelig grund udebliver fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

§ 36 erstatter den tidligere gældende § 39 om forholdsmæssig nedsættelse af hjælpen ved udeblivelse fra tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning.

§ 36 erstatter tillige den tidligere gældende § 40 i loven om bortfald af beskæftigelsestillæg i forhold til det antal timer, som personen eller dennes ægtefælle uden rimelig grund er udeblevet fra og om forholdsmæssigt fradrag i godtgørelsen efter § 83 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Det er præciseret, at der også skal foretages fradrag i hjælpen under tilbud eller foranstaltninger som led i sygeopfølgningen, jf. lovens § 12 b.

Vedrørende de rimelige grunde henvises til afsnit 3 ad bekendtgørelsens § 15 og afsnit 4 ad lovens § 13, stk. 4 og 5.

Ankestyrelsen har i to principafgørelser fra 2006 og i en afgørelse fra 2007 taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt det er en betingelse for at give en sanktion for udeblivelse, at tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats skal fremgå af en jobplan. I Principafgørelserne N-7-06 og N-2-07 fandt Ankestyrelsen, at afgivelse af aktiveringstilbud var ugyldig, da der ikke forud for tilbuddet var udarbejdet en jobplan efter § 29, stk. 1, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Da afgivelsen af tilbuddet var ugyldig, var kommunens afgørelse om sanktioner i forbindelse med personens udeblivelse fra tilbuddet også ugyldig.

I Principafgørelse N-4-06 fandt Ankestyrelsen, at selv om jobplanen i det konkrete tilfælde ikke indeholdt særligt detaljerede oplysninger om personens beskæftigelsesmål og planer for tilbud og opfølgning, vurderede Ankestyrelsen ikke, at der var så væsentlige mangler ved jobplanen, at hele jobplanen var ugyldig. Ankestyrelsen anså det afgivne aktiveringstilbud for rimeligt, og det var derfor berettiget, at kommunen havde stoppet udbetalingen af hjælp som følge af udeblivelse fra kommunens aktiveringstilbud.

Reglerne om udarbejdelse af jobplan, herunder om hvornår der skal udarbejdes en jobplan, og hvornår den skal revideres, fremgår af kapitel 9 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og kapitel 6 i bekendt-

gørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats. Det fremgår bl.a. heraf, at der ikke skal være udarbejdet en jobplan forud for afgivelse af korte tilbud, der har en varighed op til 4 uger, jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 29, stk. 3. Korte tilbud, som ikke kræver en jobplan, skal dog være afgivet skriftligt og det skal fremgå, at personen har accepteret tilbudet.

I følge § 36, stk. 2, foretages fradrag i hjælpen for den eller de dage, hvor personen helt eller delvist er udeblevet uden rimelig grund. Det betyder, at fradraget i hjælpen fremover ikke har sammenhæng med omfanget af tilbud pr. måned eller omfanget af tilbud pr. dag, men i stedet afhænger af, hvor mange dage med tilbud personen helt eller delvist er udeblevet fra.

Eksempel 1 - En gift person, der har et tilbud på 20 timer fordelt på 4 dage af 5 timer, udebliver uden rimelig grund en dag. Personen får et fradrag i hjælpen for en hel dag (dagssats). Fradraget får ikke betydning for ægtefællens hjælp.

Eksempel 2 - En person, der har et tilbud på 35 timer fordelt på 5 dage af 7 timer, udebliver uden rimelig grund 1 time 3 gange på en uge. Personen får et fradrag i hjælpen for tre hele dage. Fradraget får ikke betydning for ægtefællens hjælp.

Beregningen af nedsættelsen pr. dag er fastsat i lovens § 35, stk. 3, jf. vejledningen hertil.

Den tidligere gældende 30 pct. grænse for fradrag for forudbetalte kontanthjælpsmodtagere er ophævet. Fremover gælder der således ikke længere en øvre grænse for, hvor meget der som følge af en sanktion kan fradrages i den forudbetalte hjælp. Forudbetalte og bagudbetalte modtagere af hjælp er hermed sidestillet.

Det er alene den ægtefælle, der ikke udnytter sine arbejdsmuligheder, der får foretaget fradrag i sin hjælp.

Det er en mulighed at fastsætte omfanget af udeblivelserne ved udgangen af kalendermåneden, jf. § 35, stk. 2, og vejledningen hertil, således at fradraget i hjælpen kan ske i forbindelse med udbetalingen af månedens hjælp eller evt. den efterfølgende måneds hjælp. Fradraget i hjælpen bør foretages snarest muligt for at synliggøre sammenhængen mellem overtrædelsen og sanktionen.

Frdraget skal som hidtil ske inden for 3 hele kalendermåneder efter, at den pågældende er udeblevet.

I § 36, stk. 3, er fastsat, at der sker en nedsættelse af beskæftigelsestillægget i forhold til det antal timer, som personen uden rimelig grund er udeblevet fra.

I § 36, stk. 4, er fastsat, at der kan ske et forholdsmæssigt fradrag i godtgørelsen efter § 83 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, når deltageren uden rimelig grund udebliver fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Der er ved beregningen af det forholdsmæssige fradrag i godtgørelsen efter § 83 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats ikke tilsigtet ændringer i forhold til beregningen efter hidtil gældende regler. Det forholdsmæssige fradrag beregnes ud fra forholdet mellem den forud fastsatte og den faktiske deltagelse i tilbuddet.

§ 37. Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra en jobsamtale, herunder en samtale som led i en sygeopfølgning, en cv-samtale eller en rådighedsvurdering i jobcenteret, foretager kommunen fradrag i hjælpen for de dage, der går, fra personen skulle være mødt til jobsamtalen, cv-samtalen eller rådighedsvurderingen, og indtil kontakten til jobcenteret er genoprettet. Der foretages fradrag i hjælpen for den dag, hvor samtalen eller rådighedsvurderingen skulle have fundet

sted, uanset om personen kontakter jobcenteret samme dag.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved jobsamtaler og cv-samtaler, der finder sted hos anden aktør. Det er kommunen, der træffer afgørelse om fradrag i hjælpen.

Vedrørende de rimelige grunde henvises til afsnit 3 ad bekendtgørelsens § 15 og afsnit 4 ad lovens § 13, stk. 4 og 5.

Hvis kommunen anser det for godtgjort, at en person på grund af sygdom har været forhindret i at møde til en jobsamtale, herunder en samtale som led i sygeopfølgning, en cv-samtale eller en rådighedsvurdering i jobcenteret, har personen haft en rimelig grund til udeblivelsen, og der skal ikke sanktioneres efter § 37. Hvis samtalen var en sygeopfølgningssamtale, og personen har undladt at give meddelelse om sin sygdom, skal der derimod gives en punktsanktion efter § 39, nr. 5, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Opgørelsen af dage med fradrag i hjælpen foretages som efter de hidtil gældende regler, dvs. personen kan ikke modtage hjælp for den dag, hvor der udeblives og de efterfølgende dage, frem til den pågældende genopretter kontakten til jobcenteret, jf. også vejledningen til § 35, stk. 4, om beregning af fradrag. Kontakten kan fx genoprettes ved, at pågældende møder op på jobcenteret. Den kan også genoprettes ved telefonisk kontakt eller ved at svare på kommunens partshøring.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse A-28-08 slået fast, at en meddelelse pr. fax er tilstrækkelig til, at ansøgeren havde genoprettet kontakten til jobcenteret. Der blev ved vurderingen lagt vægt på, at fax og mail var almindelige kommunikationsformer, og at der ikke var holdepunkter i loven eller forarbejderne til loven for, at kontakten kun kunne genoprettes, hvis henvendelsen skete på en bestemt måde.

Der mistes altid hjælp for mindst en dag, selv om personen møder op igen samme dag, men senere end det fastsatte tidspunkt.

Fradraget beregnes efter lovens § 35, stk. 4, jf. vejledningen hertil. Fradraget i hjælpen skal være sket senest efter 3 hele kalendermåneder efter udeblivelsen, da sanktionen ellers bortfalder.

Hvis det er en anden aktør, der skulle have afholdt jobsamtalen eller cv-samtalen, finder reglerne tilsvarende anvendelse. Det er imidlertid altid kommunen, som træffer afgørelse om fradraget i hjælpen på baggrund af meddelelse fra anden aktør om udeblivelse fra disse samtaler uden rimelig grund.

Udeblivelse fra en opfølgningssamtale i ydelsescenteret med henblik på afklaring af, om personen fortsat opfylder de økonomiske betingelser for at modtage ydelsen, kan ikke sanktioneres. En sådan udeblivelse skal dog give anledning til en rådighedsvurdering, jf. afsnit 3, vejledning til § 17, og evt. en rådighedsafprøvning gennem fremsættelse af et tilbud.

§ 38. Hvis en person, der ansøger om eller modtager hjælp, har undladt at tilmelde sig som arbejdssøgende i jobcenteret, jf. § 8 a, stk. 1, eller har undladt at lægge sit cv ind i Jobnet, jf. § 13 a, stk. 2, 1. pkt., foretager kommunen fradrag i hjælpen til den pågældende for de dage, hvor den pågældende ikke har været tilmeldt, eller hvor cv'et ikke har

været lagt ind, medmindre den manglende tilmelding og indlæggelse af cv ikke skyldes personens forhold.

Stk. 2. Hvis en person har undladt at bekræfte sin tilmelding som arbejdssøgende i jobcenteret, jf. § 8 a, stk. 2, og den pågældende som følge heraf er blevet afmeldt som arbejdssøgende, foretager kommunen fradrag i hjælpen til den pågældende for de dage, hvor personen har været afmeldt, medmindre den manglende bekræftelse ikke skyldes personens forhold. Der foretages dog ikke fradrag første og anden gang inden for 12 måneder, den pågældende har undladt at bekræfte sin tilmelding, hvis personen bekræfter tilmeldingen inden for en frist fastsat af jobcenteret.

§ 38 er en videreførelse af den tidligere gældende bestemmelse i § 38 e. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med hvilke pligter, der påhviler modtagere af hjælp. Det er fortsat kun personer, der alene har ledighed som problem, der har de omtalte pligter. Det er derfor også kun denne gruppe, der kan sanktioneres for en overtrædelse heraf, jf. § 8 a og § 13 a, stk. 2, i loven.

Betingelsen om, at en person senest 3 uger efter sin tilmelding som arbejdssøgende skal lægge sit cv ind i Jobnet, fremgår af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, § 13, stk. 2.

Det er en del af rådighedsforpligtelsen, at cv'et indlægges i Jobnet inden for fristen. Hvis personen ikke overholder fristen på 3 uger efter tilmeldingen til at indlægge sit cv, kan den pågældende ikke få hjælp, så længe cv'et ikke er lagt ind i Jobnet. Personen kan igen få hjælp fra det tidspunkt, hvor den pågældende har lagt sit cv ind i Jobnet, der findes på hjemmesiden www.jobnet.dk.

Reglerne om bekræftelse af tilmelding findes i bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats. Hvis en person, der er tilmeldt som arbejdssøgende, ikke bekræfter sin tilmelding senest 7 dage efter første tilmelding eller efter seneste bekræftelse, vil personen få en skriftlig påmindelse fra jobcenteret om at bekræfte sin tilmelding som arbejdssøgende. Pågældende får en ny frist på 7 dage regnet fra udløbet af den første 7-dages-frist til at bekræfte sin tilmelding. Tilsvarende vil personen få en skriftlig påmindelse og ny frist, hvis personen for anden gang inden for 12 måneder undlader at bekræfte sin tilmelding som arbejdssøgende.

Tredje gang personen ikke bekræfter sin tilmelding som arbejdssøgende, vil personen ved fristens udløb blive afmeldt uden påmindelse og frist. Personen vil ikke have ret til ydelser, før der sker en ny tilmelding som arbejdssøgende, medmindre den manglende bekræftelse ikke skyldes personens forhold, jf. § 38, stk. 2. Det samme vil gøre sig gældende i gentagelsestilfælde, indtil der er gået mere end 12 måneder mellem to undladelser.

Hovedreglen er således, at en person, der skal være tilmeldt som arbejdssøgende i jobcenteret, kun kan få hjælp, så længe personen er tilmeldt. Kravet om tilmelding gælder også, mens modtageren af hjælp deltager i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Kommunen kan imidlertid se bort fra en periode med manglende tilmelding eller manglende rettidig indlæggelse af cv i Jobnet, hvis den manglende tilmelding eller indlæggelse af cv ikke skyldes personens

forhold. Hvornår dette er tilfældet, må bero på en konkret vurdering. Fx hvis den manglende tilmelding eller fejlagtige afmelding beror på forhold hos jobcenteret eller andre (fx forhold hos 3. mand eller ekstraordinære upåregnelige forhold), og personen ikke har kunnet hindre eller afhjælpe den manglende tilmelding eller fejlagtige afmelding. Endvidere skal personen i øvrigt have opfyldt betingelserne for at få hjælp i perioden. Kommunen skal undersøge om den manglende tilmelding fx skyldes jobcenterets forhold.

Der kan ikke ses bort fra en periode med manglende tilmelding, hvis den manglende tilmelding beror på den pågældende selv.

Vedr. beregningen af fradraget i hjælpen pr. dag henvises til vejledningen til §§ 35 og 37.

Nedsættelse af kontant- og starthjælp

§ 39. Hjælpen nedsættes efter § 40, hvis en person

- 1) uden rimelig grund ophører med sit arbejde,
- 2) uden rimelig grund afviser tilbud om arbejde,
- 3) undlader at give meddelelse om sygdom til jobcenteret eller arbejdsgiveren, jf. § 13, stk. 2, nr. 4,
- 4) uden rimelig grund undlader efter krav fra jobcenteret at søge konkrete job, jf. § 13 a, stk. 1, 2. pkt.,
- 5) uden rimelig grund undlader at give meddelelse om sygdom til kommunen i tilfælde, hvor den ledige er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning, jf. § 13, stk. 2, nr. 5, eller
- 6) uden rimelig grund ophører med en uddannelse, der er påbegyndt på baggrund af et uddannelsespålæg, jf. § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

§§ 39 og 40 omhandler punktsanktioner, der gives som en nedsættelse af hjælpen med et fast beløb i de tilfælde, hvor en forseelse ikke løber over tid, fx hvis personen siger nej til et tilbud om arbejde, herunder udebliver fra en ansættelsessamtale.

Alle kontant- og starthjælpsmodtagere er omfattet af §§ 39 og 40 om nedsættelse af hjælpen, dvs. uanset om personen alene har ledighed som problem, eller har andre problemer end ledighed, og uanset størrelsen af den ydelse, der modtages. Det er alene den person, der begår forseelsen, der sanktioneres, dvs. en evt. ægtefælle omfattes ikke af sanktionen.

Ifølge § 39 nedsættes hjælpen med et fast beløb, jf. § 40, hvis en person begår en af de i bestemmelsen nævnte forseelser.

Vedrørende de rimelige grunde henvises til afsnit 3 ad bekendtgørelsens § 15 og afsnit 4 ad lovens § 13, stk. 4 og 5.

En person, der bliver ledig som følge af fx egen opsigelse, afskedigelse, kontraopsigelse, accept af for kort opsigelsesvarsel eller ved at tage orlov fra arbejde, anses for at være ophørt med arbejdet uden en rimelig grund (selvforskyldt ledig). Der skal i denne situation ske nedsættelse af hjælpen, uanset at personen ikke var kontanthjælpsmodtager, da pågældende blev opsagt på grund af egne forhold, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse A-1-05.

Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra en jobsamtale med en arbejdsgiver, anses den pågældende for at have afvist et tilbud om arbejde.

En person vil have en rimelig grund til ikke at tage imod tilbud om arbejde på nedsat tid, hvis arbejdsgiveren ikke vil give en frigørelsesattest, og personen af den grund ikke er berettiget til at få supplerende hjælp, jf. afsnit 3, vejledning til bekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 1, og lovens § 13, stk. 4, nr. 1, da tilbuddet ikke er rimeligt på grund af forhold, der vedrører tilbuddets indhold.

En person vil tilsvarende have en rimelig grund til at ophøre i et arbejde, hvis arbejdsgiveren under ansættelsen tilbagekalder en frigørelsesattest, og personen derfor ikke længere er berettiget til supplerende hjælp. Tilsvarende hvis betingelserne i ansættelsesforholdet ændrer sig, og personen får brug for en frigørelsesattest for at få supplerende hjælp, og arbejdsgiveren ikke vil give en sådan.

Adgangen til at afvise/opsige et deltidsarbejde uden konsekvenser gælder dog ikke i de tilfælde, hvor kommunen i en periode på op til 6 måneder ser bort fra kravet om en frigørelsesattest, jf. afsnit 3, vejledningen til § 13. Her vil personen ikke have en rimelig grund til at afvise/ophøre i et deltidsarbejde. Først ved udløbet af 6-måneders-perioden vil personen have en rimelig grund til at ophøre med deltidsarbejdet, hvis arbejdsgiveren afslår at udstede en frigørelsesattest.

Tilsvarende i de tilfælde, hvor der ikke stilles krav om frigørelsesattest, fordi ægtefællens månedlige indtægt ved et deltidsarbejde svarer til eller er højere end det beløb, den pågældende ville kunne få i hjælp efter § 11 i loven. Heller ikke her vil den pågældende have en rimelig grund til at ophøre i deltidsarbejde alene på grund af den manglende frigørelsesattest.

§ 40. Hjælpen efter § 25 til personer, som er omfattet af § 39, nedsættes med følgende beløb pr. hændelse:

- 1) 1.462 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 1 eller 2, stk. 2 eller stk. 3.
- 2) 370 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 3.
- 3) 227 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 4.
- 4) 370 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 12, nr. 1, 2 eller 3.
- 5) 227 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 12, nr. 4.

Stk. 2. Nedsættelsen sker på grundlag af den hjælp, som personen på hændelsestidspunktet var eller ville være berettiget til, og nedsættelsen sker i hjælpen efter § 25. Der kan i en kalendermåned kun ske en enkelt nedsættelse efter stk. 1.

Stk. 3. Hvis den månedlige hjælp til en person efter § 25 er nedsat, nedsættes beløbene efter stk. 1 med samme andel.

I § 40 er størrelsen af nedsættelsen af hjælpen efter § 39 fastsat.

Hjælpen nedsættes i 2009 med følgende beløb:

Ydelsestype	Ydelse i kr. pr. måned (2009-niveau)	Sanktion i kr. (2009-niveau)
Kontanthjælp - voksen med børn m.fl.	12.629	1.462
Kontanthjælp - voksen uden børn m.fl.	9.505	1.462
Starthjælp - voksen enlig	6.124	370
Starthjælp - voksen gift	5.079	370
Starthjælp - unge udeboende	5.079	370
Kontanthjælp - unge udeboende	6.124	370
Kontanthjælp - unge hjemmeboende	2.956	227
Starthjælp - unge hjemmeboende	2.525	227

De beløb, hjælpen nedsættes med, er bruttobeløb, dvs. nedsættelse sker i hjælpen inden skat. Der sker alene nedsættelse i personens egen hjælp og ikke i ægtefællens hjælp.

Beløbene reguleres en gang årligt, jf. § 109, stk. 1, nr. 5, og vil blive offentliggjort en gang årligt i vejledningen om satser sammen med de øvrige satser på kontanthjælpsområdet m.v.

Der kan i en kalendermåned alene gives en enkelt sanktion efter § 40. Hvis der er flere forseelser efter denne bestemmelse i en måned, må øvrige nedsættelser i hjælpen ske i den eller de efterfølgende måneder. Nedsættelsen skal dog være sket inden for 3 hele kalendermåneder efter hændelsestidspunktet, jf. § 35. Der kan i en kalendermåned godt gives sanktioner både efter § 40 og efter de øvrige sanktionsbestemmelser.

For personer, der modtager supplerende hjælp, dvs. hjælpen er mindre end satsen efter § 25, nedsættes sanktionen med samme andel, som personens hjælp udgør af satsen efter § 25.

Hvis en person er omfattet af lovens § 26, stk. 2 eller 3, om kontanthjælpsmodtagere, der er gift eller samlevende med en starthjælpsmodtager, og derfor modtager nedsat hjælp, nedsættes sanktionen med samme andel, som hjælpen udgør af kontanthjælpssatsen.

Er hjælpen fx på grund af ægtefællens indtægt nedsat med 30 pct., nedsættes sanktionen også med 30 pct.

Det beløb, som hjælpen skal nedsættes med, beregnes på grundlag af personens hjælp på tidspunktet for forseelsen. I de tilfælde, hvor personen endnu ikke modtager hjælp, sker nedsættelsen på baggrund af den hjælp, som personen ville have været berettiget til på forseelsestidspunktet. Dette gælder fx, når en person uden rimelig grund er ophørt i arbejde, og personen først efterfølgende søger hjælp.

Nedsættelsen i hjælpen skal ske hurtigst muligt, således at der er en klar sammenhæng mellem forseelsen og sanktionen. Hvis det er muligt, bør nedsættelsen ske i samme kalendermåned som forseelsen. Ellers sker nedsættelsen i næste kalendermåned eller snarest derefter.

Hvis nedsættelsen i hjælpen ikke er afviklet senest 3 hele kalendermåneder efter forseelsen, bortfalder sanktionen. Forseelsen vil dog indgå i vurderingen af, om der skal ske tilbagebetaling efter lovens § 93 a, hvis personen inden for 12 måneder igen begår samme forseelse.

Ophør af kontant og starthjælp

§ 41. Hjælpen ophører, hvis en person eller dennes ægtefælle

1) uden rimelig grund afviser tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning, eller

2) uden rimelig grund har gentagne udeblivelser fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning, og udeblivelserne har et så betydeligt omfang, at det kan sidestilles med en afvisning af tilbuddet.

Stk. 2. Hjælpen til personen ophører, så længe personen afviser tilbud m.v. som beskrevet i stk. 1. Hjælpen ophører tilsvarende hos ægtefællen.

Stk. 3. Det er en betingelse for, at hjælpen kan ophøre, at kommunen samtidig sikrer, at der er et åbent tilbud, som personen kan tage imod og dermed opfylde sin pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

§ 41 svarer til den tidligere gældende § 41 med enkelte ændringer. § 41 om ophør af hjælpen omfatter ikke afslag på arbejde. Afslag på arbejde er omfattet af §§ 39 og 40 om nedsættelse af hjælpen ved manglende udnyttelse af arbejdsmulighederne (punktsanktion).

Vedrørende de rimelige grunde henvises til afsnit 3 ad bekendtgørelsens § 15 og afsnit 4 ad lovens § 13, stk. 4 og 5.

Der henvises til vejledningen til § 36 vedr. krav om jobplan for, at et tilbud er gyldigt, og om afvisningen m.v. dermed kan sanktioneres.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse A-36-06 fundet, at vurderingen af, om en person uden rimelig grund havde afvist et åbent tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, skulle foretages efter en konkret stillingtagen til sagens omstændigheder, herunder personens adfærd. Det var ikke en betingelse for at standse hjælpen, at personen positivt havde afslået det konkrete tilbud.

Tilsvarende kan gælde, hvis personen i forbindelse med afgivelsen af tilbuddet, har så mange forbehold eller krav til tilbuddet, at det reelt skal sidestilles med en afvisning af dette.

Det beror på en konkret vurdering, hvornår en persons udeblivelser fra et tilbud eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning har et sådant omfang, at der reelt må siges at være tale om en afvisning af tilbuddet eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning.

Et sporadisk ustabilt fremmøde kan normalt ikke begrunde, at hjælpen ophører.

Hjælpen ophører imidlertid som hidtil ved udeblivelser af så betydeligt et omfang, at det kan sidestilles med afvisning. Når det skal vurderes, om gentagne udeblivelser skal sidestilles med afslag bør flere forhold indgå i vurderingen. Udeblivelsernes omfang indgår som en vigtig del af denne vurdering. Men herudover kan indgå, om personen møder i tilbuddet, men ikke vil deltage i aktiviteterne eller opfører sig på en måde, som virker forstyrrende på andre kursister, hvilket kan sidestilles med en udeblivelse. Det samme gør sig gældende, hvis personen møder påvirket op i tilbuddet. Der skal således foretages en konkret vurdering af dels udeblivelsernes omfang og dels af, om personen kan siges at deltage i tilbuddet. Det skal også vurderes, om der er en rimelig grund til udeblivelserne.

En person under 25 år, der har fået et uddannelsespålæg efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, og som afviser uddannelsespålægget, er omfattet af § 41.

Hvis den unge ikke samarbejder om at søge ind på eller påbegynder en uddannelse efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, og der ikke er en rimelig grund hertil, ophører hjælpen. Hjælpen kan standses, så længe muligheden for at søge ind på eller begynde på uddannelsen består.

Manglende deltagelse i foranstaltninger som led i sygeopfølgning, jf. lovens § 12 b, medfører standsning af hjælpen efter § 41, så længe muligheden for at deltage i foranstaltningerne står åben, forudsat at der ikke er en rimelig grund til den manglende deltagelse.

Har personen alene ansøgt om hjælp, vil konsekvensen være, at hjælpen ikke kan udbetales. Modtager personen allerede hjælp, vil konsekvensen være, at hjælpen ophører.

Hjælpen kan alene ophøre, så længe muligheden for at benytte et åbent tilbud består. Det er ikke et krav, at det er det tilbud, den pågældende udebliver fra, der skal være mulighed for at benytte igen. Det er tilstrækkeligt, hvis personen kan møde op i et andet tilbud. For tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats gælder denne lovs regler om jobplan, herunder om fritagelse for jobplan i visse tilfælde.

Hvis det alternative tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats ikke allerede indgår i personens jobplan, bør kommunen snarest muligt tage initiativ til en revision af jobplanen, med mindre der er tale om et tilbud, der ikke kræver udarbejdelse af en jobplan.

Uanset kravet om et åbent tilbud, har Ankestyrelsen i Principafgørelse A-52-02 afgjort, at kommunen var berettiget til at standse kontanthjælpen, uden at der forelå et åbent tilbud, da personen påberåbte sig fritagelse på grund af sygdom, og der ikke forelå lægelig dokumentation for, at ansøger på grund af sygdom ikke kunne følge aktiveringen. Der kunne i sådanne tilfælde ikke kræves et åbent tilbud om aktivering, før ansøger erklærede sig villig til at modtage tilbud herom. Så længe ansøger ikke fremkom med lægelig dokumentation, opfyldte pågældende ikke sin rådighedsforpligtelse.

For gifte ophører hjælpen som hidtil for begge ægtefæller, når en ægtefælle afviser tilbud m.v.

Tilbagebetaling m.v.

§ 93 a. Kommunen kan træffe afgørelse om tilbagebetaling af hjælpen, når en person to eller flere gange inden for de seneste 12 måneder

1) uden rimelig grund ophører med sit arbejde,

2) uden rimelig grund afviser tilbud om arbejde, eller

3) uden rimelig grund ophører i eller afviser tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder en uddannelse pålagt efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 2. Tilbagebetaling efter stk. 1 sker med et beløb svarende til hjælpen for den første hele kalendermåned efter afgørelsen om nedsættelse af hjælpen efter § 39. Ved ophør af hjælpen efter § 41 sker tilbagebetaling med et beløb svarende til hjælpen for første hele kalendermåned, efter at hjælpen er genoptaget.

Stk. 3. Kommunen skal senest ved udbetaling af hjælpen oplyse modtageren om, at hjælpen ved gentagne overtrædelser som nævnt i stk. 1 skal tilbagebetales.

Som hovedregel er der ikke gentagelsesvirkning i sanktionsreglerne. En undtagelse er dog § 93 a, hvorefter kommunen kan træffe afgørelse om, at hjælpen skal kunne ydes med tilbagebetalingspligt, når personen to eller flere gange inden for 12 måneder har handlet som beskrevet i bestemmelsen.

Med reglen er det ønsket, at kommunen kan gøre det mere mærkbart i disse særlige situationer, hvis personen ikke har overholdt sin rådighedspligt flere gang inden for 12 måneder. Samtidigt med kravet om tilbagebetaling får personen også en sanktion efter §§ 39-41 for overtrædelser af deres rådighedspligt.

Hvis kommunen træffer afgørelse om tilbagebetaling efter bestemmelsen, skal hjælpen tilbagebetales med et beløb svarende til hjælpen for den første hele kalendermåned efter afgørelsen om nedsættelse af hjælpen efter § 39. Ved ophør af hjælpen efter § 41 sker tilbagebetaling med et beløb svarende til hjælpen for første hele kalendermåned, efter at hjælpen er genoptaget. Kommunen skal senest ved udbetaling af hjælpen oplyse modtageren om, at hjælpen ved gentagne overtrædelser, som nævnt i stk. 1 skal tilbagebetales.

Kommunen kan, i modsætning til hvad der gælder efter lovens § 93, stk. 3, træffe beslutning om tilbagebetaling, uanset om personen modtager hjælp under tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Kommunen vil uændret kunne kræve hjælp tilbagebetalt efter lovens § 93. Kommunen skal fortsat oplyse modtageren om, at hjælpen skal tilbagebetales, jf. § 93, stk. 2. Dette skal ske senest ved udbetaling af hjælpen.

Kommunen skal inden udbetaling af hjælp tage stilling til, i hvilket omfang der skal ske tilbagebetaling efter henholdsvis § 93 og § 93 a.

6. Ikrafttræden

Denne vejledning træder i kraft 1. oktober 2009. Samtidig ophæves vejledning nr. 59 af 20. september 2007 om rådighed for personer der ansøger om eller modtager kontanthjælp eller starthjælp alene på grund af ledighed.

Arbejdsdirektoratet, den 17. august 2009

KIRSTEN BRIX PEDERSEN

/ Anne Marie Toftegaard